

OBVESTILO KOMISIJE

Tehnične smernice za uporabo „načela, da se ne škoduje bistveno“ v skladu z uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost

(C/2023/111)

Ta dokument temelji na besedilu uredbe o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost, o katerem sta se Evropski parlament in Svet politično dogovorila decembra 2020 (2020/0104 (COD))⁽¹⁾.

Namen teh tehničnih smernic je pomagati nacionalnim organom pri pripravi načrtov za okrevanje in odpornost v skladu z uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost. Sodišče Evropske unije je edino pristojno za uradno razlago prava Unije.

Uredba o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost določa, da noben ukrep v načrtu za okrevanje in odpornost ne bi smel privedi do bistvene škode okoljskim ciljem v smislu člena 17 uredbe o taksonomiji⁽²⁾ ⁽³⁾. V skladu z uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost bi morala ocena načrtov za okrevanje in odpornost zagotoviti, da je vsak ukrep (tj. vsaka reforma in vsaka naložba) v načrtu v skladu z „načelom, da se ne škoduje bistveno“⁽⁴⁾.

Uredba o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost določa tudi, da bi morala Komisija zagotoviti tehnične smernice o tem, kako bi se moralo načelo, da se ne škoduje bistveno, uporabljati v okviru mehanizma⁽⁵⁾. Ta dokument vsebuje te tehnične smernice. Te smernice so omejene na določitev načinov uporabe načela, da se ne škoduje bistveno, samo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, pri čemer upoštevajo posebne značilnosti mehanizma ter ne posegajo v uporabo in izvajanje uredbe o taksonomiji in drugih zakonodajnih aktov, sprejetih v zvezi z drugimi skladi EU. Namen teh smernic je pojasniti, kaj pomeni načelo, da se ne škoduje bistveno, in kako naj bi se uporabljalo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter kako lahko države članice dokažejo, da so njihovi predlagani ukrepi v načrtu za okrevanje in odpornost skladni s tem načelom. Konkretni primeri, kako bi bilo treba v načrtih dokazati načelo, da se ne škoduje bistveno, so navedeni v Prilogi IV k tem smernicam.

1. KAJ POMENI NAČELO, DA SE NE ŠKODUJE BISTVENO?

V uredbi o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost se načelo, da se ne škoduje bistveno, razlaga v smislu člena 17 uredbe o taksonomiji. V tem členu je opredeljeno, kaj pomeni „bistvena škoda“ šestim okoljskim ciljem, ki jih obravnava uredba o taksonomiji:

1. za dejavnost se šteje, da bistveno škoduje **blažitvi podnebnih sprememb**, kadar privede do znatnih emisij toplogrednih plinov;

⁽¹⁾ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14310-2020-INIT/en/pdf>. Številčenje in ubeseditev normativnih določb se med trenutno pravno revizijo lahko spremenita.

⁽²⁾ Glej člen 4a („Horizontalna načela“) uredbe o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost (ki določa, da se z mehanizmom za okrevanje in odpornost lahko podpirajo le ukrepi, pri katerih se spoštuje načelo, da se ne škoduje bistveno) ter člena 15 in 16 („Načrt za okrevanje in odpornost“ ter „Ocena Komisije“) (ki nadalje določata, da bi morali načrti za okrevanje in odpornost pojasniti in biti ocenjeni glede na to, „kako naj bi načrt zagotovil, da noben ukrep za izvajanje reform in naložb, vključenih v načrt, ne bo bistveno škodoval okoljskim ciljem v smislu člena 17 Uredbe (EU) 2020/852 (načelo, da se ne škoduje bistveno)“).

⁽³⁾ Uredba o taksonomiji se nanaša na Uredbo (EU) 2020/852 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb z vzpostavitvijo sistema klasifikacije (ali taksonomije) za okoljsko trajnostne gospodarske dejavnosti.

⁽⁴⁾ V „smernicah za ocenjevanje instrumenta“, priloženih uredbi o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost, so določene številne smernice za ocenjevanje, na podlagi katerih lahko Komisija oceni predloge načrtov za okrevanje in odpornost, ki jih predložijo države članice. Komisija mora v skladu s smernicami pri vseh merilih za ocenjevanje iz člena 16(3) uredbe uporabiti ocenjevalno lestvico z razponom od A do C. Merilo za ocenjevanje (d) pojasnjuje, da ima Komisija za oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, na voljo samo dve možni oceni, in sicer A, če noben ukrep v načrtu za okrevanje in odpornost ne bo bistveno škodoval okoljskim ciljem, in C, če eden ali več ukrepov bistveno škoduje okoljskim ciljem (v smislu člena 17 („Bistveno škodovanje okoljskim ciljem“) uredbe o taksonomiji). Navedena priloga določa, da načrt za okrevanje in odpornost ne izpolnjuje zadovoljivo meril za ocenjevanje, če ima vsaj eno oceno C. V takem primeru Komisija načrta ne more potrditi.

⁽⁵⁾ Te tehnične smernice dopolnjujejo prvotne smernice, ki jih je Komisija že zagotovila v letni strategiji za trajnostno rast za leto 2021, ter priloženi delovni dokument služb Komisije in njegove posodobitve.

2. za dejavnost se šteje, da bistveno škoduje **prilagajanju podnebnim spremembam**, kadar privede do povečanega škodljivega vpliva na sedanje podnebje in pričakovano prihodnje podnebje, na dejavnost samo ali na ljudi, naravo ali sredstva ⁽⁶⁾;
3. za dejavnost se šteje, da bistveno škoduje **trajnostni rabi in varstvu vodnih in morskih virov**, kadar škoduje dobremu stanju ali dobremu ekološkemu potencialu vodnih teles, vključno s površinskimi in podzemnimi vodami, ali dobremu okoljskemu stanju morskih voda;
4. za dejavnost se šteje, da bistveno škoduje **krožnemu gospodarstvu** (vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem), kadar privede do znatne neučinkovitosti pri uporabi materialov ali neposredne ali posredne rabe naravnih virov ali do znatnega povečanja nastajanja, sežiganja ali odlaganja odpadkov ali kadar lahko dolgoročno odlaganje odpadkov bistveno in dolgoročno škoduje okolju;
5. za dejavnost se šteje, da bistveno škoduje **preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja**, kadar privede do znatnega povečanja emisij onesnaževal v zrak, vodo ali zemljo,
6. za dejavnost se šteje, da bistveno škoduje **varstvu in obnovi biotske raznovrstnosti in ekosistemov**, kadar je bistveno škodljiva za dobro stanje in odpornost ekosistemov ali škodljiva za stanje ohranjenosti habitatov in vrst, vključno s tistimi, ki so v interesu Unije.

2. KAKO BI BILO TREBA NAČELO, DA SE NE ŠKODUJE BISTVENO, UPORABLJATI V OKVIRU MEHANIZMA ZA OKREVANJE IN ODPORNOST?

Ta oddelek vsebuje smernice o ključnih vprašanjih, na katerih temelji ocena skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, in sicer so to dejstvo, da je treba vse ukrepe obravnavati v okviru ocene skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno (oddelek 2.1), čeprav je za nekatere ukrepe ta ocena lahko poenostavljena (oddelek 2.2); ustreznost okoljske zakonodaje EU in presojo vplivov (oddelek 2.3); temeljna vodilna načela ocenjevanja (oddelek 2.4) ter uporabnost tehničnih meril za pregled iz uredbe o taksonomiji (oddelek 2.5).

2.1 V okviru ocene skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, je treba obravnavati vse ukrepe.

Države članice morajo zagotoviti oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, za vsak ukrep ⁽⁷⁾ v svojem načrtu za okrevanje in odpornost. V skladu z uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost *noben ukrep* v načrtu za okrevanje in odpornost ne bi smel bistveno škodovati okoljskim ciljem, Komisija pa ne more pozitivno oceniti načrta, če eden ali več ukrepov ni skladen z načelom, da se ne škoduje bistveno. Posledično morajo države članice zagotoviti *posamezno* oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, za vsak ukrep v vsakem sklopu načrta ⁽⁸⁾. Zato se ocena skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, ne sme izvesti za načrt ali posamezen sklop načrta, temveč za ukrep. Enako velja tudi za ukrepe, ki naj bi prispevali k zelenemu prehodu, in vse druge ukrepe v načrtih za okrevanje in odpornost ⁽⁹⁾.

⁽⁶⁾ To konkretno pomeni, da se lahko cilju glede prilagajanja podnebnim spremembam bistveno škoduje z (i) neprilagoditvijo dejavnosti škodljivemu vplivu podnebnih sprememb, kadar pri navedeni dejavnosti obstaja tveganje za tak vpliv (kot je stavba na območju, izpostavljenem poplavam), ali (ii) nepravilno prilagoditvijo pri uvažanju prilagoditvene rešitve, ki varuje eno območje („ljudje, narava ali sredstva“), hkrati pa povečuje tveganje na drugem območju (kot je gradnja nasipa okrog zemljišča na poplavni ravnici, kar preusmeri škodo na sosednje zemljišče, ki ni varovano).

⁽⁷⁾ V skladu s členom 14 („Upravičenost“) uredbe o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost „[n]ačrti za okrevanje in odpornost, upravičeni do financiranja iz tega mehanizma, zajemajo ukrepe za izvajanje reform in javnih [naložb]“.

⁽⁸⁾ Spoštovanje načela, da se ne škoduje bistveno, se ocenjuje na ravni vsakega ukrepa v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, medtem ko se člen 17 („Bistveno škodovanje okoljskim ciljem“) uredbe o taksonomiji sklicuje na *gospodarske dejavnosti*. Ukrep v okviru mehanizma za okrevanje in naložbe (tj. naložba ali reforma) je intervencija, ki lahko pomeni gospodarsko dejavnost ali lahko sproži gospodarske dejavnosti (ali njihovo spremembo). Zato se za namene mehanizma za okrevanje in odpornost *gospodarske dejavnosti*, kot so določene v členu 17 uredbe o taksonomiji, v teh smernicah razlagajo kot ukrepi.

⁽⁹⁾ Zato je obseg dejavnosti, zajetih v oceni skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, v uredbi o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost drugačen in precej širši od obsega dejavnosti v uredbi o taksonomiji, katere cilj je opredeliti okoljsko trajnostne gospodarske dejavnosti. Uredba o taksonomiji razvršča in določa merila za okoljsko trajnostne gospodarske dejavnosti, ki bistveno prispevajo k okoljskim ciljem iz členov 10 do 15 navedene uredbe in ne škodijo bistveno navedenim ciljem. To je drugačen cilj, kot ga ima uredba o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost, katere cilj je dokazati, da širok nabor ukrepov ne škoduje nobenemu okoljskemu cilju.

Države članice morajo oceniti tako reforme kot tudi naložbe. V okviru uredbe o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost morajo države članice predložiti skladne svežnje ukrepov, vključno z reformami in naložbami (v skladu s členom 14(1) uredbe o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost). Ocenlo skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, je treba opraviti ne le za naložbe, ampak tudi za reforme. Reforme v nekaterih sektorjih, vključno z industrijo, prometom in energetiko, sicer lahko znatno prispevajo k zelenemu prehodu, vendar lahko pomenijo tudi tveganje bistvene škode številnim okoljskim ciljem, odvisno od tega, kako so zasnovani ⁽¹⁰⁾. Po drugi strani pa bodo reforme v drugih sektorjih (npr. izobraževanje in usposabljanje, javna uprava ter umetnost in kultura) verjetno imele omejeno tveganje okoljske škode (glej poenostavljen pristop v oddelkih 2.2 in 3) ne glede na njihov potencialni prispevek k zelenemu prehodu, ki je še vedno lahko bistven. Namen teh smernic je pomagati državam članicam pri ocenjevanju skladnosti naložb in reform z načelom, da se ne škoduje bistveno. Dejstvo, da je treba oceniti skladnost reform z načelom, da se ne škoduje bistveno, ne bi smelo odvračati od vključitve pomembnih reform na področju industrije, prometa in energetike v načrte za okrevanje in odpornost, saj imajo taki ukrepi velik potencial za spodbujanje zelenega prehoda in okrevanja.

2.2 Za nekatere ukrepe je lahko ocena skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, poenostavljena.

Medtem ko je za vse ukrepe potrebna ocena skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, se lahko za ukrepe, ki nimajo predvidljivega vpliva na vse ali nekatere od šestih okoljskih ciljev oziroma je ta vpliv nepomemben, uporabi poenostavljen pristop. Nekateri ukrepi imajo lahko po zasnovi omejen vpliv na enega ali več okoljskih ciljev. V tem primeru lahko države članice predložijo kratko utemeljitev za navedene okoljske cilje in vsebinsko oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, usmerijo v okoljske cilje, na katere bi lahko ukrepi bistveno vplivali (glej oddelek 3, korak 1). Reforma trga dela, katere namen je povišati splošno raven socialne zaščite za samozaposlene, na primer ne bi imela predvidljivega vpliva na nobenega od šestih okoljskih ciljev oziroma bi bil ta vpliv nepomemben, tako da bi se lahko za vseh šest ciljev uporabila kratka utemeljitev. Podobno bi se lahko za nekatere preproste ukrepe za energetska učinkovitost, kot je zamenjava obstoječih oken z novimi, energetska učinkovitimi okni, uporabila kratka utemeljitev v zvezi s skladnostjo z načelom, da se ne škoduje bistveno, za cilj glede blažitve podnebnih sprememb. Nasprotno pa se ta poenostavljeni pristop verjetno ne bo uporabljal za nekatere naložbe in reforme na številnih področjih (npr. energetika, promet, ravnanje z odpadki, industrija), pri katerih obstaja večje tveganje, da bodo vplivale na enega ali več okoljskih ciljev.

Kadar se ukrep spremlja kot ukrep, ki 100-odstotno podpira enega od šestih okoljskih ciljev, se šteje, da je ta ukrep skladen načelom, da se ne škoduje bistveno, kar zadeva ta cilj ⁽¹¹⁾. V skladu z „metodologijo za spremljanje podnebnih ukrepov“, priloženo uredbi o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost, se nekateri ukrepi spremljajo kot ukrepi, ki podpirajo cilje v zvezi s podnebnimi spremembami ali druge okoljske cilje v okviru navedene uredbe. Kadar se ukrep spremlja kot ukrep s 100-odstotnim koeficientom podpore ciljem v zvezi s podnebnimi spremembami, se za zadevni cilj (tj. blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje) šteje, da je skladen z načelom, da se ne škoduje bistveno ⁽¹²⁾. Kadar se ukrep spremlja kot ukrep s 100-odstotnim koeficientom podpore okoljskim ciljem, ki niso povezani s podnebjem, se za zadevni cilj (tj. vodni in morski viri, krožno gospodarstvo, preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja ali biotska raznovrstnost in ekosistemi) prav tako šteje, da je skladen z načelom, da se ne škoduje bistveno. V vsakem primeru bodo morale države članice opredeliti in utemeljiti, katerega od šestih okoljskih ciljev uredbe o taksonomiji ukrep podpira, ter dokazati, da ukrep ne škoduje bistveno preostalim okoljskim ciljem ⁽¹³⁾.

⁽¹⁰⁾ Za reformo, ki bi lahko privedla do povečanja financiranja za fosilna goriva prek državnih bank in finančnih institucij ali povečanja eksplicitnih ali implicitnih subvencij za fosilna goriva, bi se lahko na primer štelo, da bi lahko bistveno škodovala ciljem glede blažitve podnebnih sprememb ter preprečevanja in nadzorovanja onesnaževanja. Te pomisleke bi bilo treba upoštevati v oceni skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno.

⁽¹¹⁾ Da bi se odražalo, v kolikšni meri ukrep prispeva h krovnim podnebnim ciljem iz uredbe o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost, in izračunali skupni deleži vseh sredstev, dodeljenih za načrt v zvezi s podnebjem, bi morale države članice uporabiti metodologijo, področja intervencije in s tem povezane koeficiente za spremljanje podnebnih ukrepov v skladu z „metodologijo za spremljanje podnebnih ukrepov“, priloženo uredbi o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost. Če Komisija ne potrdi izbire področja intervencije in koeficienta, ki ju je predlagala država članica, se za ukrep ne bo samodejno štelo, da je skladen z načelom, da se ne škoduje bistveno, za zadevne cilje, pri čemer bo še vedno treba izvesti oceno skladnosti s tem načelom.

⁽¹²⁾ V to kategorijo bi lahko spadala na primer podporna/obnovitvena shema za zamenjavo zastarelih tirnih vozil s tirnimi vozili brez izpušnih emisij.

⁽¹³⁾ Pristop iz tega odstavka se ne uporablja za ukrepe, ki se spremljajo s 40-odstotnim koeficientom. Za take ukrepe bodo morale države članice pojasniti, zakaj je ukrep skladen z načelom, da se ne škoduje bistveno, ob upoštevanju splošnih načel, opisanih v preostalem delu teh smernic (države članice bodo morale na primer potrditi, da se ne uporabljajo fosilna goriva ali da so za cilj glede blažitve podnebnih sprememb izpolnjena merila iz Priloge III). Kadar ukrepi, ki se spremljajo kot ukrepi s 40-odstotnim koeficientom, nimajo predvidljivega vpliva na določen okoljski cilj oziroma je ta vpliv nepomemben ali kadar „bistveno prispevajo“ k določenemu okoljskemu cilju v skladu z uredbo o taksonomiji, bodo države članice za zadevni okoljski cilj še vedno lahko uporabile poenostavljen pristop (v skladu s prvim in tretjim odstavkom oddelka 2.2).

Kadar ukrep v skladu z uredbo o taksonomiji „bistveno prispeva“ ⁽¹⁴⁾ k enemu od šestih okoljskih ciljev, se podobno šteje, da je ta ukrep skladen z načelom, da se ne škoduje bistveno, kar zadeva ta cilj ⁽¹⁵⁾. Državi članici, ki na primer predlaga ukrep, ki podpira proizvodnjo energetske učinkovite opreme za stavbe (npr. nadzor prisotnosti in dnevne svetlobe za sisteme razsvetljave), ne bi bilo treba izvesti vsebinske ocene skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, za cilj glede blažitve podnebnih sprememb, če lahko dokaže, da predlagani ukrep „bistveno prispeva“ k temu okoljskemu cilju v skladu z uredbo o taksonomiji. V takem primeru bi morale države članice dokazati le, da ne škodi bistveno preostalim petim okoljskim ciljem.

2.3 Ustreznost prava EU in presojo vplivov

Skladnost z veljavnim okoljskim pravom EU in nacionalnim okoljskim pravom je ločena obveznost in ne odpravlja potrebe po oceni skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno. Vsi ukrepi, predlagani v načrtih za okrepanje in odpornost, morajo biti skladni z ustrežno zakonodajo EU, vključno z ustrežno okoljsko zakonodajo EU. Čeprav skladnost z veljavno zakonodajo EU jasno kaže, da ukrep ne povzroča okoljske škode, ne pomeni samodejno, da je ukrep skladen z načelom, da se ne škoduje bistveno, zlasti ker se nekateri cilji iz člena 17 še ne odražajo v celoti v okoljski zakonodaji EU.

Pri oceni skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, bi bilo treba upoštevati presoje vplivov, ki se nanašajo na okoljske razsežnosti ali preverjanje trajnostnosti ukrepa. Te presoje sicer ne pomenijo samodejno, da se ne povzroča bistvena škoda, vendar so močan pokazatelj odsotnosti bistvene škode za številne zadevne okoljske cilje. Zato bo dejstvo, da je država članica za določen ukrep v načrtu za okrepanje in odpornost opravila presojo vplivov na okolje v skladu z Direktivo 2011/92/EU, strateško okoljsko presojo v skladu z Direktivo 2001/42/ES ⁽¹⁶⁾ ali preverjanje trajnostnosti / podnebno preverjanje, kot je določeno v smernicah Komisije o preverjanju trajnostnosti v skladu z uredbo o vzpostavitvi programa InvestEU, podprlo argumente, ki jih je država članica predložila v okviru ocene skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno. Glede na specifično zasnovano posameznega ukrepa lahko na primer izvedba presoje vplivov na okolje in potrebnih blažilnih ukrepov za varstvo okolja v nekaterih primerih, zlasti pa pri naložbah v infrastrukturo, zadostuje, da država članica dokaže skladnost z načelom, da se ne škoduje bistveno, za nekatere ustrezne okoljske cilje (zlasti trajnostno rabo in varstvo morskih in vodnih virov ⁽¹⁷⁾ ter varstvo in obnovo biotske raznovrstnosti in ekosistemov ⁽¹⁸⁾). Vendar države članice s tem niso izvzele iz zahteve po oceni skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, za navedeni ukrep, saj presoja vplivov na okolje, strateška presoja vplivov na okolje ali preverjanje morda ne zajema vseh vidikov, ki se zahtevajo v okviru ocene skladnosti z načelom ⁽¹⁹⁾. Razlog za to je, da niti pravne obveznosti iz

⁽¹⁴⁾ V členih 10 do 16 uredbe o taksonomiji je opredeljeno, kaj pomeni „bistven prispevek“ za vsakega od šestih okoljskih ciljev in za „omogočitvene dejavnosti“. Da bi imele države članice koristi od poenostavljenega pristopa, opisanega v tem odstavku, bi morale dokazati, da ukrep „bistveno prispeva“ k enemu ali več okoljskim ciljem v skladu s členi 10 do 16 uredbe o taksonomiji (glej tudi oddelek 2.5).

⁽¹⁵⁾ Ta možnost je pomembna zlasti za dejavnosti, za katere je bilo ugotovljeno, da bistveno prispevajo k okoljskemu cilju v skladu z uredbo o taksonomiji, ki pa se ne sledijo kot dejavnosti, ki 100-odstotno podpirajo podnebne ali okoljske cilje v okviru „metodologije za spremljanje podnebnih ukrepov“, priložene uredbi o vzpostavitvi mehanizma za okrepanje in odpornost. Na področju blažitve podnebnih sprememb te dejavnosti vključujejo na primer: posebna nizko- in brezemisijaska lahka vozila; posebna brez- ali nizkoemisijaska plovila za vodni promet; posebna nizko- in brezemisijaska težka vozila; infrastrukturo za prenos in distribucijo električne energije; omrežja za prenos in distribucijo vodika; posebne dejavnosti ravnanja z odpadki (npr. ločeno zbrani nenevarni odpadki, ločeni pri viru in pripravljeni za ponovno uporabo/recikliranje) ter prodorne raziskave, razvoj in inovacije krožnega gospodarstva.

⁽¹⁶⁾ Okoljska presoja je postopek, ki zagotavlja, da se pred sprejetjem odločitev upoštevajo posledice načrtov/programov/projektov za okolje. Okoljske presoje se lahko opravijo za posamezne projekte, kot so jezovi, avtoceste, letališča ali tovarne, na podlagi Direktive 2011/92/EU (t. i. „presoja vplivov na okolje“ – direktiva o presoji vplivov na okolje) ali za javne načrte ali programe na podlagi Direktive 2001/42/ES (t. i. „strateška okoljska presoja“ – direktiva o strateški okoljski presoji).

⁽¹⁷⁾ Če presoja vplivov na okolje vključuje presojo vpliva na vodo v skladu z Direktivo 2000/60/ES in so bila ugotovljena tveganja obravnavana v zasnovi ukrepa.

⁽¹⁸⁾ Brez poseganja v dodatne presoje, ki jih zahtevata direktivi 2009/147/ES in 92/43/EGS, če se operacija izvaja na območjih, občutljivih glede biotske raznovrstnosti, ali blizu njih (vključno z omrežjem zaščitene območij Natura 2000, območji z Unescovega seznama svetovne dediščine, ključnimi območji biotske raznovrstnosti ter drugimi zaščitnimi območji).

⁽¹⁹⁾ Podobno ocena skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, ne pomeni izvzetja iz zahteve po presoji vplivov na okolje / strateški okoljski presoji ali podnebnem ali okoljskem preverjanju ali preverjanju trajnostnosti, če to zahteva veljavna zakonodaja EU, na primer za projekte, ki se financirajo prek programa InvestEU ali Instrumenta za povezovanje Evrope.

direktiv o presoji vplivov na okolje in strateški okoljski presoji niti pristop iz ustreznih smernic Komisije o preverjanju niso enaki obveznostim in pristopu iz člena 17 („Bistveno škodovanje okoljskim ciljem“) uredbe o taksonomiji ⁽²⁰⁾.

2.4 Vodilna načela za oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno

V okviru mehanizma za okrevanje in odpornost so za oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, pomembni neposredni in primarni posredni vplivi ukrepa ⁽²¹⁾. Neposredni vplivi lahko odražajo učinke ukrepa na ravni projekta (npr. proizvodni obrat, zaščiteno območje) ali na ravni sistema (npr. železniško omrežje, sistem javnega prevoza) in se pojavijo v času izvajanja ukrepa. Primarni posredni vplivi lahko odražajo učinke zunaj navedenih projektov ali sistemov, ki se lahko pojavijo po izvedbi ukrepa ali po časovnem okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, vendar so razumno predvidljivi in pomembni. Primer *neposrednega* vpliva na področju cestnega prometa bi bila uporaba materialov med gradnjo ceste. Primer *primarnega posrednega* vpliva bi bile pričakovane prihodnje emisije toplogrednih plinov zaradi povečanja skupnega prometa med fazo uporabe ceste.

Pri oceni skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, je treba upoštevati življenjski cikel dejavnosti, ki izhaja iz ukrepa. Na podlagi člena 17 („Bistveno škodovanje okoljskim ciljem“) uredbe o taksonomiji se „bistvena škoda“ v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost oceni ob upoštevanju življenjskega cikla. Pri oceni skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost je namesto izvedbe ocene življenjskega cikla dovolj že samo upoštevanje vidikov življenjskega cikla ⁽²²⁾. Obseg ocene bi moral zajemati faze proizvodnje, uporabe in konca življenjske dobe, tj. kjer koli se pričakuje največja škoda. Pri ukrepu, ki na primer podpira nakup vozil, bi bilo treba pri oceni med drugim upoštevati onesnaževanje (npr. emisije v zrak), ki nastane pri sestavljanju, prevozu in uporabi vozil, ter ustrezno ravnanje z vozili ob koncu njihovega življenjskega cikla. Ustrezno ravnanje z akumulatorji in elektronskimi elementi ob koncu življenjskega cikla (npr. njihova ponovna uporaba in/ali recikliranje kritičnih surovin, ki jih vsebujejo) bi moralo zlasti zagotoviti, da ne bo povzročena bistvena škoda okoljskemu cilju glede krožnega gospodarstva.

Ukrepi za spodbujanje večje elektrifikacije (npr. industrije, prometa in stavb) se štejejo za skladne z oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, za okoljski cilj glede blažitve podnebnih sprememb. Da bi se omogočil prehod na učinkovito podnebno nevtrarno gospodarstvo, bi bilo treba spodbujati ukrepe za večjo elektrifikacijo ključnih sektorjev, kot so industrija, promet in stavbe (npr. naložbe v infrastrukturo za prenos in distribucijo električne energije, električno obcestno infrastrukturo, shranjevanje električne energije, akumulatorje in toplotne črpalke). Proizvodnja električne energije še ni podnebno nevtralna dejavnost po vsej EU (intenzivnost CO₂ v mešanici virov električne energije se med državami članicami razlikuje), večja poraba ogljično intenzivne električne energije pa je načeloma (vsaj kratkoročno) glavni posredni učinek takih ukrepov. Vendar je za podnebno nevtrarno gospodarstvo treba uvesti te tehnologije in infrastrukture, vključno z ukrepi za doseg ciljev glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2030 oziroma 2050, pri čemer je v EU že vzpostavljen okvir politike za razogljičenje električne energije in razvoj obnovljivih virov energije. V tem okviru bi bilo treba za te naložbe šteti, da so skladne z načelom, da se ne škoduje bistveno, na področju blažitve podnebnih sprememb v skladu z uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost, če države članice utemeljijo, da večjo elektrifikacijo spremljajo večje zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na nacionalni ravni. Kljub temu bi morale države članice dokazati, da ti ukrepi ne škodujejo bistveno preostalim petim okoljskim ciljem.

⁽²⁰⁾ Presoja vplivov na okolje je na primer potrebna za gradnjo rafinerij surove nafte in termoelektrarn na premog ter za projekte, ki vključujejo pridobivanje nafte ali zemeljskega plina. Vendar te vrste ukrepov ne bi bile skladne z načelom, da se ne škoduje bistveno, za blažitev podnebnih sprememb iz člena 17 („Bistveno škodovanje okoljskim ciljem“) uredbe o taksonomiji, ki določa, da dejavnost bistveno škoduje, kadar „privede do znatnih emisij toplogrednih plinov“. Podobno je za gradnjo novega letališča sicer potrebna presoja vplivov na okolje, vendar bodo z načelom, da se ne škoduje bistveno, za cilj glede blažitve podnebnih sprememb verjetno skladni le ukrepi, povezani z nizkoogljično letališko infrastrukturo, kot so naložbe v energetske učinkovite letališke stavbe, posodobitve letališke infrastrukture za priključitev na omrežje z energijo iz obnovljivih virov na kraju samem in s tem povezane storitve.

⁽²¹⁾ Ta pristop sledi členu 17 („Bistveno škodovanje okoljskim ciljem“) uredbe o taksonomiji, ki zahteva, da je treba upoštevati vplive dejavnosti ter proizvodov in storitev, ki se zagotavljajo s to dejavnostjo, na okolje skozi njihov celotni življenjski cikel.

⁽²²⁾ V praksi to pomeni, da analize deležev obremenitve okolja, ki jih je mogoče pripisati proizvodom, ali vplivov proizvodnje in uporabe proizvodov na obremenitev okolja skozi njihov življenjski cikel (npr. vključno s posrednimi okoljskimi vplivi tehnoloških, gospodarskih ali družbenih sprememb zaradi ukrepa) niso potrebne. Vendar bi se lahko dokazi iz obstoječih analiz življenjskega cikla uporabili za utemeljitev ocene skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno.

Za gospodarske dejavnosti, ki nimajo tehnološko izvedljive alternative z majhnim vplivom na okolje, bi bilo treba presojo negativnih vplivov vsakega posameznega ukrepa na okolje opraviti na podlagi scenarija brez poseganja ob upoštevanju vpliva ukrepa na okolje v absolutnem smislu ⁽²³⁾. Ta pristop vključuje upoštevanje vpliva ukrepa na okolje v primerjavi s stanjem brez negativnega vpliva zadevnega ukrepa na okolje. Vpliv ukrepa se ne presoja v primerjavi z vplivom druge obstoječe ali predvidene dejavnosti, ki bi jo ta ukrep lahko nadomestil ⁽²⁴⁾. Če se na primer presoja hidroelektrarna, za katero je potrebno zgraditi jez na nedotaknjenem območju, bi se vpliv jez presodil glede na scenarij, kjer zadevna reka ostane v naravnem stanju, in ne glede na različne možne uporabe zadevnega območja. Če je namen menjave starih avtomobilov za nove nadomestiti neučinkovite avtomobile z učinkovitejšimi, ki uporabljajo motorje z notranjim izgorevanjem, bi bil vpliv novih avtomobilov z motorji z notranjim zgorevanjem podobno ocenjen v absolutnem smislu, saj obstajajo alternative z majhnim vplivom (npr. brezemisijski avtomobili), in ne v primerjavi z vplivom neučinkovitih avtomobilov, ki jih nadomeščajo (glej primer 5 v Prilogi IV, ki vsebuje primer neskladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno).

Za gospodarske dejavnosti, ki nimajo tehnološko in ekonomsko ⁽²⁵⁾ **izvedljive alternative z majhnim vplivom na okolje, lahko države članice dokažejo, da ukrep ne povzroča bistvene škode, in sicer tako, da sprejmejo najboljše razpoložljive ravni okoljske učinkovitosti v sektorju.** V teh primerih bi se skladnost z načelom, da se ne škoduje bistveno, ocenjevala v primerjavi z najboljšimi razpoložljivimi ravni okoljske učinkovitosti v sektorju. Za ohranitev tega pristopa je treba uporabiti več pogojev, vključno z dejstvom, da dejavnost okoljsko učinkovitost izboljša precej bolj kot razpoložljive alternative, preprečuje okolju škodljive učinke vezanosti ter ne ovira razvoja in uporabe alternativ z majhnim vplivom ⁽²⁶⁾. ⁽²⁷⁾. Ta pristop bi bilo treba uporabiti na sektorski ravni, tj. preučiti bi bilo treba vse alternative znotraj sektorja ⁽²⁸⁾.

Glede na zgoraj navedene pogoje se ukrepi, povezani s proizvodnjo električne energije in/ali toplote z uporabo fosilnih goriv ter s tem povezano infrastrukturo za prenos in distribucijo, za namene uredbe o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost praviloma ne bi smeli šteti za skladne v okviru načela, da se ne škoduje bistveno, saj obstajajo nizkoogljične alternative. Z vidika blažitve podnebnih sprememb se lahko za ukrepe, povezane s proizvodnjo električne energije in/ali toplote z uporabo zemeljskega plina ter povezano infrastrukturo za prenos in distribucijo, za vsak primer posebej določijo omejene izjeme. To je pomembno zlasti za države članice, ki se soočajo z velikimi izzivi pri prehodu z ogljično intenzivnih virov energije, kot so premog, lignit ali nafta, in kjer lahko ukrep ali kombinacija ukrepov privede do zelo velikega in hitrega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Te izjeme bodo morale biti

⁽²³⁾ Ta pristop se uporablja zlasti za ukrepe v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, ki se nanašajo na javne naložbe ali ki neposredno vsebujejo javnofinančne odhodke. Za ukrepe, ki se nanašajo na izvajanje reform, bi bilo praviloma treba oceniti skladnost z načelom, da se ne škoduje bistveno, ob sklicevanju na stanje pred izvedbo ukrepa.

⁽²⁴⁾ Ta pristop je v skladu z logiko uredbe o taksonomiji: v skladu z osnutki delegiranega akta več tehničnih meril za pregled skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, temelji na absolutnih merilih, kot so specifične mejne vrednosti emisij (npr. omejitve CO₂ za prilagoditvene rešitve v dejavnostih proizvodnje električne energije ali za potniška vozila). Pristop podpira tudi previdnostno načelo, ki je eno od vodilnih načel okoljske zakonodaje v EU, vključno z uredbo o taksonomiji (uvodna izjava 40 in člen 19(1)(f)), in izhaja iz dejstva, da je treba okoljsko škodo obravnavati iz absolutnega in ne iz relativnega vidika (npr. globalno segrevanje je posledica absolutne ravni vseh emisij toplogrednih plinov skupaj).

⁽²⁵⁾ Da bi države članice dokazale, da alternativa z majhnim vplivom na okolje ni ekonomsko izvedljiva, morajo upoštevati stroške, ki nastanejo v času trajanja ukrepa. Ti stroški vključujejo negativne okoljske stroške in prihodnje potrebe po naložbah, ki so potrebne za prehod na alternativo z majhnim vplivom na okolje, izogibanje vezanosti ali oviranje razvoja in uporabe alternativ z majhnim vplivom.

⁽²⁶⁾ V uvodnih izjavah 39 in 41 ter členu 10(2) uredbe o taksonomiji je navedena opredelitev pojma „prehodne dejavnosti“. Tu opisani pogoji izhajajo iz te opredelitve, vendar niso enaki, saj so v uredbi o taksonomiji opredeljena merila za prehodne dejavnosti, ki imajo precejšen prispevek, medtem ko ta navodila določajo le merila za načelo, da se ne škoduje bistveno, in se zato uporabljajo za veliko širši nabor ukrepov, poleg tega pa uporabljajo drugačno preizkušanje podatkov.

⁽²⁷⁾ Ta pristop in ocena skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, na splošno ne posegata v druge premisleke, ki vplivajo na oceno ukrepov v okviru načrtov za okrevanje in odpornost, vključno s premisleki, povezanimi z nadzorom državne pomoči, skladnostjo z drugimi skladi EU in morebitnim izirvanjem zasebnih naložb. V zvezi z ukrepi, ki podpirajo dejavnosti, zlasti tiste, zajete s sistemom EU za trgovanje z emisijami (v nadaljnjem besedilu: ETS), dejavnosti z napovedanimi emisijami ekvivalenta CO₂, ki niso bistveno nižje od ustreznih referenčnih vrednosti, določenih za brezplačno dodelitev, na splošno ne bi smele biti podprte v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, da se ne bi izkrivljali tržni signali, uvedeni z ETS in v skladu s pristopom v okviru Sklada za pravični prehod.

⁽²⁸⁾ V primerih, ko bi celo najboljše ravni okoljske učinkovitosti še vedno povzročale okolju škodljive učinke vezanosti, bi bilo treba razmisliti o uporabi ukrepov, ki podpirajo raziskave in razvoj alternativ z manjšim učinkom, in sicer v skladu s področjema intervencije 022 in 023, določenima v metodologiji za spremljanje podnebnih ukrepov, ki je priložena uredbi o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost.

skladne s številnimi pogoji iz Priloge III, da bi preprečili učinke vezanosti na visokoogljive tehnologije in da bi bile skladne s cilji EU glede razogljičenja za leti 2030 in 2050. Poleg tega bodo morale države članice dokazati skladnost teh ukrepov z načelom, da se ne škoduje bistveno, za preostalih pet okoljskih ciljev.

Za zagotovitev, da so ukrepi primerni za prihodnost in ne povzročajo škodljivih učinkov vezanosti, ter za spodbujanje koristnih dinamičnih učinkov se lahko zahtevajo spremljevalne reforme in naložbe. Primeri takih spremljevalnih ukrepov vključujejo opremljanje cest z nizkoogljivo infrastrukturo (npr. polnilne postaje za električna vozila ali oskrbovalne postaje za vodik) in uvedbo ustreznih pristojbin za dostop do cest ali za zastoje ali širše reforme in naložbe za razogljičenje nacionalnih mešanic virov električne energije ali prometnih sistemov. Čeprav bi se lahko v nekaterih primerih te dodatne reforme in naložbe obravnavale v okviru istega ukrepa, to morda ni vedno mogoče. Zato bi bilo treba omogočiti prožnost, da se državam članicam omogoči, da v omejenih okoliščinah in za vsak primer posebej dokažejo, da se izogibajo škodljivim učinkom vezanosti z opiranjem na spremljevalne ukrepe iz načrta za okrevanje in odpornost.

Skladnost z načelom, da se ne škoduje bistveno, bi bilo treba poleg teh vodilnih načel vključiti v oblikovanje ukrepov, tudi na ravni mejnikov in ciljev. Opis ukrepov v načrtu za okrevanje in odpornost bi moral že od začetka odražati ustrezne premisleke, ki izhajajo iz načela, da se ne škoduje bistveno. To lahko pomeni vključitev vidikov načela, da se ne škoduje bistveno, in potrebnih blažilnih ukrepov, ki jih je treba sprejeti za zagotovitev skladnosti, v ustrezne mejnike in cilje ali v razpisne postopke in postopke javnega naročanja ⁽²⁹⁾. Pri ukrepu, ki določa naložbe v obsežen projekt cestne infrastrukture, za katerega je bilo treba pred izdajo ustreznih dovoljenj izvesti presojo vplivov na okolje, bi lahko bilo na primer kot mejnik določeno izvajanje potrebnih blažilnih ukrepov za varstvo okolja, ki izhajajo iz presoje vplivov na okolje. V zvezi z razpisnim postopkom ali postopkom javnega naročanja za to vrsto projekta bi lahko bilo v zasnovi ukrepa določeno, da bodo razpisne specifikacije ali specifikacije javnega naročila vsebovale posebne pogoje v zvezi z načelom, da se ne škoduje bistveno. To bi lahko na primer vključevalo minimalni odstotek gradbenih odpadkov in odpadkov pri rušenju objektov, ki se pripravijo za ponovno uporabo in recikliranje. Podobno bi bilo treba v opis tega ukrepa vključiti spremljevalne ukrepe, ki podpirajo prehod na čistejše načine prevoza, kot so reforme v zvezi s cestninjenjem, naložbe, ki podpirajo prehod na železniški prevoz in celinske plovne poti, ali spodbude za uporabo javnega prevoza. Ukrepi splošnejše narave, kot so obsežne sheme za podporo industriji (npr. finančni instrumenti, ki krijejo naložbe v podjetja v več sektorjih), bi morali biti zasnovani tako, da je zagotovljena skladnost zadevnih naložb z načelom, da se ne škoduje bistveno.

Za namene finančnih produktov, ki se izvajajo v okviru oddelka za države članice v skladu z ustreznimi določbami uredbe o vzpostavitvi programa InvestEU, kot je navedeno v členu 7 uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost, Komisija meni, da uporaba tehničnih smernic o preverjanju trajnostnosti za sklad InvestEU (2021/C 280/01) v kombinaciji z ustreznimi politikami izvajalskega partnerja v zvezi z izvajanjem sklada InvestEU (zlasti z „Načrtom za podnebno banko za obdobje 2021–2025“ skupine EIB ter „Okoljsko in socialno politiko za leto 2019“ in „Metodologijo za določitev uskladitve EBRD s Pariškim sporazumom“ Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD)) zadostuje za dokaz, da ni bistvene škode v skladu s členom 5(2) Uredbe (EU) 2021/241. Jamstveni sporazumi za izvajalske partnerje, razen skupine EIB in EBRD, bodo morali biti usklajeni s standardi iz delegiranih aktov o taksonomiji za zadevni okoljski cilj ali imeti podobna merila kot navedena politika skupine EIB ali temeljiti na seznamu za izključitev v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, določenem v prilogi k ustreznemu izvedbenemu sklepu Sveta.

⁽²⁹⁾ Za mejnike in cilje, vključno s tistimi, ki odražajo skladnost z načelom, da se ne škoduje bistveno, tako kot za vse druge mejnike in cilje velja člen 19a uredbe o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost („Pravila o plačilih, začasni ustavitvi in odpovedi sporazumov o finančnih prispevkih in podpori v obliki posojila“).

2.5 Uporabnost tehničnih meril za pregled iz uredbe o taksonomiji

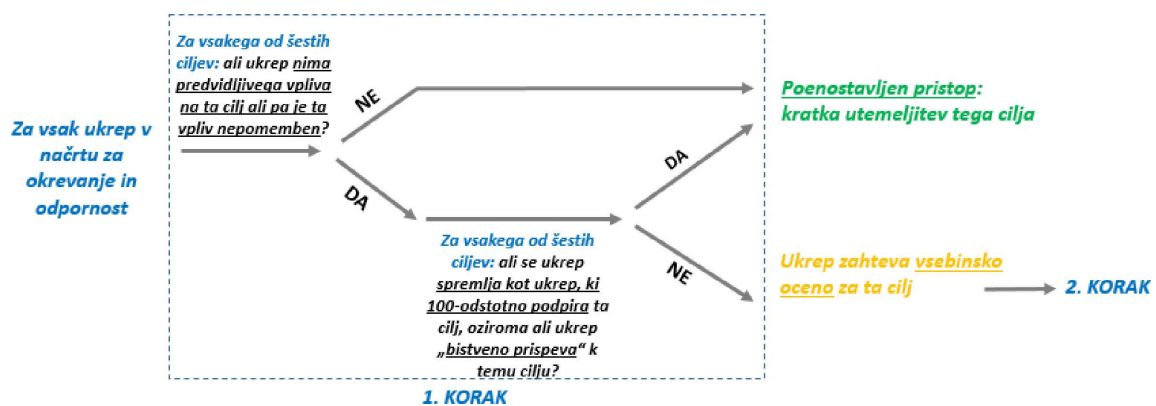
Državam članicam ni treba upoštevati „tehničnih meril za pregled“ (kvantitativnih in/ali kvalitativnih meril) iz uredbe o taksonomiji, da bi utemeljile skladnost z načelom, da se ne škoduje bistveno. V skladu z uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost ⁽³⁰⁾ začetek veljavnosti delegiranih aktov, ki vsebujejo tehnična merila za pregled ⁽³¹⁾, ne bi smel vplivati na tehnične smernice Komisije. Vendar lahko države članice pri ocenjevanju skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, uporabijo tehnična merila za pregled iz delegiranih aktov v skladu z uredbo o taksonomiji. Sklicujejo se lahko tudi na osnutek delegiranih aktov.

3. KAKO NAJ DRŽAVE ČLANICE V SVOJIH NAČRTIH KONKRETNO PRIKAŽEJO, DA SO UKREPI SKLADNI Z NAČELOM, DA SE NE ŠKODUJE BISTVENO?

Da bi Komisija državam članicam olajšala ocenjevanje in predstavitev načela, da se ne škoduje bistveno, v njihovih načrtih za okrevanje in odpornost, je pripravila kontrolni seznam (glej Prilogo I), ki bi ga morale države članice uporabiti za pomoč pri njihovi analizi, kako je vsak ukrep povezan z načelom, da se ne škoduje bistveno. Komisija bo nato te informacije uporabila za oceno, ali in kako vsak ukrep v načrtu za okrevanje in odpornost upošteva načelo, da se ne škoduje bistveno, v skladu z merili, določenimi v uredbi o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost.

Komisija poziva države članice, naj odgovorijo na vprašanja s kontrolnega seznama in vključijo odgovore v svoj načrt za okrevanje in odpornost kot del opisa vsakega ukrepa (glej oddelek 8 dela 2 predloge Komisije – Načelo, da se ne škoduje bistveno). Kadar je to potrebno za podporo oceni s kontrolnega seznama, so države članice pozvane tudi, naj ciljno usmerjeno in v omejenem obsegu predložijo vse dodatne analize in/ali dokazila, da bi dodatno utemeljile svoje odgovore na seznam vprašanj.

Kontrolni seznam temelji na naslednjem drevesu odločanja, ki ga je treba uporabiti za vsak ukrep načrta za okrevanje in odpornost. V spodnjem oddelku je več informacij o obeh korakih drevesa odločanja.

Drevo odločanja

1. korak: Izberite šest okoljskih ciljev, da bi opredelili tiste, za katere je potrebna vsebinska ocena

Kot prvi korak so države članice pozvane, naj izpolnijo del 1 kontrolnega seznama (glej Prilogo I), da bi opredelile, za katere od šestih okoljskih ciljev je potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno. Prvič, pregled na visoki ravni bo državam članicam olajšal analizo, saj razlikuje med okoljskimi cilji, za katere bo za oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, potrebna vsebinska ocena, in tistimi, za katere lahko zadostuje poenostavljen pristop (glej oddelek 2.2).

⁽³⁰⁾ Uvodna izjava 11b uredbe o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost.

⁽³¹⁾ Komisija je na podlagi člena 3(d) uredbe o taksonomiji („Merila za okoljsko trajnostne gospodarske dejavnosti“) pooblaščen za sprejemanje delegiranih aktov, ki vsebujejo podrobna tehnična merila za pregled (kvantitativna in/ali kvalitativna merila), da se določijo pogoji, pod katerimi se lahko določena gospodarska dejavnost šteje kot dejavnost, ki (i) bistveno prispeva k enemu od šestih okoljskih ciljev, ter (ii) ne škoduje bistveno nobenemu drugemu okoljskemu cilju. Doslej je bil za posvetovanje objavljen eden od delegiranih aktov v zvezi z blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje. Na voljo je na spletnem naslovu: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12302-Climate-change-mitigation-and-adaptation-taxonomy#ISC_-WORKFLOW.

Del 1 kontrolnega seznama

Navedite, za katere okoljske cilje v nadaljevanju je potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno.	Da	Ne	Utemeljitev, če ste izbrali odgovor „Ne“.
Blažitev podnebnih sprememb			
Prilagajanje podnebnim spremembam			
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov			
Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem			
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal			
Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov			

Če so države članice izbrale odgovor „ne“, morajo (v desnem stolpcu) na kratko utemeljiti, zakaj za okoljski cilj ni potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno, na podlagi enega od naslednjih primerov (izberejo države članice) (glej oddelek 2.2):

- ukrep zaradi svoje narave nima predvidljivega vpliva na okoljski cilj, ki bi bil povezan z neposrednimi in primarnimi posrednimi učinki ukrepa v njegovem življenjskem ciklu, ali pa je ta vpliv nepomemben ter se zato v zvezi z zadevnim ciljem šteje za skladnega z načelom, da se ne škoduje bistveno;
- ukrep se spremlja kot podporni ukrep cilju v zvezi s podnebnimi spremembami ali okoljskemu cilju s koeficientom 100 % ter se kot tak šteje za skladnega z načelom, da se ne škoduje bistveno, za zadevni cilj;
- ukrep „bistveno prispeva“ k okoljskemu cilju v skladu z uredbo o taksonomiji in se kot tak šteje za skladnega z načelom, da se ne škoduje bistveno, za zadevni cilj.

Za ukrepe v načrtu za okrevanje in odpornost, za katere bi zadostoval poenostavljeni pristop, se lahko zahtevana pojasnila (desni stolpec) omejijo na minimum in, če je koristno, združijo, kar državam članicam omogoča, da se osredotočijo na dokazovanje ocene skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, za tiste ukrepe, za katere je potrebna vsebinska analiza morebitne bistvene škode.

Če države članice odgovorijo pritrdilno, so pozvane, naj nadaljujejo s korakom 2 kontrolnega seznama za ustrezne okoljske cilje.

Za konkretne primere v zvezi s tem korakom glej Prilogo IV.

2. korak: Zagotovite vsebinsko oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, za tiste okoljske cilje, za katere je potrebna

V drugem koraku so države članice pozvane, da za vsak ukrep načrta uporabijo del 2 kontrolnega seznama (glej Prilogo I) za izvedbo vsebinske ocene skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, za tiste okoljske cilje, izbrane s pritrdilnim odgovorom v 1. koraku. Del 2 kontrolnega seznama vsebuje vprašanja za vsakega od šestih ciljev, ki ustrezajo pravnim zahtevam ocene skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno. Da se ukrepi lahko vključijo v načrt, morajo biti skladni z načelom, da se ne škoduje bistveno. Zato morajo biti odgovori na vprašanja iz dela 2 kontrolnega seznama „ne“, kar pomeni, da se ne povzroča nobena bistvena škoda posameznim okoljskim ciljem.

Del 2 kontrolnega seznama – primer okoljskega cilja „blažitev podnebnih sprememb“

Vprašanja	Ne	Vsebinska utemeljitev
Blažitev podnebnih sprememb: Ali se pričakuje, da bo ukrep povzročil precejšnje emisije toplogrednih plinov?		

Države članice so pozvane, naj potrdijo, da je odgovor „ne“, ter v desnem stolpcu na podlagi ustreznih vprašanj navedejo vsebinsko razlago in utemeljitev svojih razlogov. Države članice so bile tudi pozvane, naj pravočasno in v omejenem obsegu predložijo dodatno analizo in/ali dokazila, kjer je to potrebno, da bi dodatno utemeljile svoje odgovore na seznam vprašanj.

Kadar države članice ne morejo zagotoviti zadostne vsebinske utemeljitve, lahko Komisija šteje, da je zadevni ukrep povezan z morebitno bistveno škodo za nekatere od šestih okoljskih ciljev. V tem primeru bi morala Komisija načrtu za okrevanje in odpornost dodeliti bonitetno oceno C v skladu z merilom iz odstavka 2.4 Priloge II k uredbi o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost. To ne bi posegalo v postopek, opisan v členih 16 in 17 uredbe o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost, zlasti v možnost nadaljnjih izmenjav med državami članicami in Komisijo iz člena 16(1).

Za konkretne primere v zvezi s tem korakom glej Prilogo IV.

Kadar je to koristno, se lahko države članice pri zagotavljanju vsebinske ocene skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, v okviru 2. koraka oprejo na seznam podpornih elementov dokazov iz Priloge II. Ta seznam zagotovi Komisija, da bi državam članicam olajšala oceno posameznih primerov, ki je del vsebinske ocene v okviru dela 2 kontrolnega seznama. Čeprav uporaba tega seznama ni obvezna, se lahko države članice sklicujejo na ta seznam za opredelitev vrste dokazov, s katerimi lahko podprejo svojo utemeljitev, da je ukrep skladen z načelom, da se ne škoduje bistveno, kar dopolnjuje splošna vprašanja iz dela 2 kontrolnega seznama.

PRILOGA I

Kontrolni seznam za skladnost z načelom, da se ne škoduje bistveno

1. **Del 1 – Države članice bi morale izbrati šest okoljskih ciljev, da bi odkrile tiste, za katere je potrebna vsebinska ocena.** Za vsak ukrep navedite, kateri od spodaj navedenih okoljskih ciljev, kot so opredeljeni v členu 17 („Bistveno škodovanje okoljskim ciljem“) uredbe o taksonomiji, zahtevajo vsebinsko oceno skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno:

Navedite, za katere okoljske cilje v nadaljevanju je potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno.	Da	Ne	Utemeljitev, če ste izbrali odgovor „Ne“.
Blažitev podnebnih sprememb			
Prilagajanje podnebnim spremembam			
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov			
Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem			
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal			
Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov			

2. **Del 2 – Države članice bi morale zagotoviti vsebinsko oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, za tiste okoljske cilje, za katere je potrebna.** Za vsak ukrep odgovorite na spodnja vprašanja za tiste okoljske cilje, za katere je v okviru dela 1 potrebna vsebinska ocena:

Vprašanja	Ne	Vsebinska utemeljitev
Blažitev podnebnih sprememb: ali se pričakuje, da bo ukrep povzročil znatne emisije toplogrednih plinov?		
Prilagajanje podnebnim spremembam: ali se pričakuje, da bo ukrep povečal negativen vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na ukrep sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?		
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov: ali se pričakuje, da bo ukrep škodljiv: (i) za dobro stanje ali dober ekološki potencial vodnih teles, vključno s površinskimi in podzemnimi vodami, ali (ii) za dobro okoljsko stanje morskih voda?		

<i>Prehod na krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem in recikliranjem odpadkov:</i> ali se pričakuje, da bo ukrep: (i) povzročil znatno povečanje nastajanja, sežiganja ali odlaganja odpadkov, razen sežiganja nevarnih odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati, ali (ii) povzročil bistvene neučinkovitosti pri neposredni ali posredni rabi naravnih virov ⁽¹⁾ v kateri koli fazi njihovega življenjskega cikla, ki jih ne zmanjšujejo ustrezni ukrepi ⁽²⁾, ali (iii) bistveno in dolgoročno škodoval okolju z vidika krožnega gospodarstva ⁽³⁾?		
<i>Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja:</i> ali se pričakuje, da bo ukrep znatno povečal emisije onesnaževal ⁽⁴⁾ v zrak, vodo ali tla?		
<i>Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov:</i> ali se pričakuje, da bo ukrep: (i) bistveno škodljiv za dobro stanje ⁽⁵⁾ in odpornost ekosistemov ali (ii) škodljiv za stanje ohranjenosti habitatov in vrst, vključno s tistimi, ki so v interesu Unije?		

⁽¹⁾ Naravni viri vključujejo energijo, materiale, kovine, vodo, biomaso, zrak in zemljo.

⁽²⁾ Neučinkovitosti se lahko na primer zmanjšajo s precejšnjim povečanjem trajnosti, popravljivosti, nadgradljivosti in ponovne uporabnosti izdelkov ali s precejšnjim zmanjšanjem virov z zasnovo in izbiro materialov, olajšanjem spremembe namena, razstavljanjem in razgradnjo, zlasti za zmanjšanje uporabe gradbenih materialov in spodbujanje njihove ponovne uporabe. Neučinkovitosti se lahko zmanjšajo tudi s prehodom na poslovne modele „proizvod kot storitev“ in krožne vrednostne verige, da bi izdelki, sestavni deli in materiali čim dlje ohranili svojo uporabnost in vrednost. To vključuje tudi znatno zmanjšanje vsebnosti nevarnih snovi v materialih in proizvodih, vključno z njihovo nadomestitvijo z varnejšimi alternativami. Nadalje to zajema znatno zmanjšanje živilskih odpadkov pri pridelavi, predelavi, proizvodnji ali distribuciji hrane.

⁽³⁾ Za več informacij o cilju krožnega gospodarstva glej uvodno izjavo 27 uredbe o taksonomiji.

⁽⁴⁾ Onesnaževalo pomeni snov, vibracije, toploto, hrup, svetlobo ali drugo onesnaževalo v zraku, vodi ali zemlji, ki je lahko škodljivo za zdravje ljudi ali okolje.

⁽⁵⁾ V skladu s členom 2(16) uredbe o taksonomiji „dobro stanje“ pomeni v zvezi z ekosistemom, da je ekosistem v dobrem fizičnem, kemijskem in biološkem stanju ali ima dobre fizične, kemijske in biološke elemente kakovosti in je zmožen samoreprodukcije ali samoobnove, pri čemer niso ogrožene sestava vrst, struktura ekosistema in ekološke funkcije“.

PRILOGA II

Dokazila za vsebinsko oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, v okviru dela 2 kontrolnega seznama

Države članice se lahko, kadar je to koristno, pri zagotavljanju vsebinske ocene skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno, v okviru dela 2 kontrolnega seznama (glej oddelke 3) oprejo na spodnji (neizčrpani) seznam podpornih elementov dokazov. Ta seznam zagotovi Komisija, da bi državam članicam olajšala oceno posameznih primerov, ki je del vsebinske ocene v okviru dela 2 kontrolnega seznama. Čeprav uporaba tega seznama ni obvezna, se lahko države članice sklicujejo na ta seznam za opredelitev vrste dokazov, s katerimi lahko podprejo svojo utemeljitev, da je ukrep skladen z načelom, da se ne škoduje bistveno, kar dopolnjuje splošna vprašanja iz dela 2 kontrolnega seznama.

Medsektorska dokazila

- Upošteval se je veljavni del **okoljske zakonodaje EU** (zlasti okoljske presoje), poleg tega pa so bila izdana zadevna **dovoljenja**.
- Ukrep vključuje elemente, ki od podjetij zahtevajo, da izvajajo priznani **sistem okoljskega upravljanja**, kot je EMAS (ali ISO 14001 ali enakovreden), ali da uporabljajo in/ali proizvajajo blago ali storitve, ki so prejeli **znak EU za okolje** ⁽¹⁾ ali drug okoljski znak tipa I ⁽²⁾.
- Ukrep zadeva izvajanje dobrih okoljskih praks ali doseganje **meril odličnosti**, določenih v sektorskih referenčnih dokumentih ⁽³⁾, sprejetih v skladu s členom 46(1) Uredbe (ES) št. 1221/2009 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS).
- Pri javnih naložbah ukrep upošteva **merila za zelena javna naročila** ⁽⁴⁾.
- Naložbe v infrastrukturo so bile predmet **podnebnega in okoljskega preverjanja**.

Blažitev podnebnih sprememb

- Za **ukrep na področju, ki ni zajeto v referenčnih vrednostih ETS**, je ukrep združljiv z doseganjem cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2030 in ciljem doseganja podnebne nevtralnosti do leta 2050.
- **Ukrep za spodbujanje elektrifikacije** dopolnjujejo dokazi, da je mešanica energetskih virov na poti dekarbonizacije v skladu s cilji zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2030 oziroma 2050 ter da jo spremljajo večje zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov.

Prilagajanje podnebnim spremembam

- Opravljena je bila sorazmerna **ocena podnebnega tveganja**.
- Če je naložba višja od 10 milijonov EUR, je bila opravljena ali načrtovana **ocena podnebne ranljivosti in tveganja** ⁽⁵⁾, na podlagi katere se opredelijo, ocenijo in izvedejo ustrezni prilagoditveni ukrepi.

⁽¹⁾ Sistem za podeljevanje znaka EU za okolje je vzpostavljen z Uredbo (ES) št. 66/2010. Seznam skupin proizvodov, za katere so bila določena merila za podelitev znaka EU za okolje, je na voljo na spletnem naslovu: <https://ec.europa.eu/environment/ecolabel/products-groups-and-criteria.html>.

⁽²⁾ Okoljske oznake tipa I so določene v standardu ISO 14024:2018.

⁽³⁾ Na voljo na spletnem naslovu: https://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/sectoral_reference_documents_en.htm.

⁽⁴⁾ Evropska komisija je določila merila EU za zelena javna naročila za številne skupine proizvodov: https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm.

⁽⁵⁾ Države članice so pozvane, naj uporabijo smernice Komisije o preverjanju trajnostnosti naložb v okviru InvestEU, vključno s smernicami za prilagajanje infrastrukture na podnebne spremembe za obdobje 2021–2027. Države članice lahko uporabijo lastna merila in označevalce za preverjanje trajnostnosti, če temeljijo na podnebnih ciljih EU ter znatno prispevajo k podnebnim in okoljskim ciljem v smislu Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088.

Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov

- Ugotovljena so bila **tveganja** za degradacijo okolja, **povezana z ohranjanjem kakovosti vode** in preprečevanjem pomanjkanja vode, ki so bila obravnavana v skladu z zahtevami iz okvirne direktive o vodah in načrta upravljanja povodij.
- V primeru ukrepa, povezanega z **obalnim in morskim okoljem**, ukrep trajno ne preprečuje ali ogroža doseganja dobrega okoljskega stanja, kot je opredeljeno v okvirni direktivi o morski strategiji, na ravni zadevne morske regije ali podregije ali v morskih vodah drugih držav članic.
- Ukrep ne vpliva bistveno (i) na **prizadeta vodna telesa** (niti ne preprečuje, da bi določeno vodno telo, na katero se nanaša, ali druga vodna telesa v istem povodju dosegla dobro stanje ali dober potencial v skladu z zahtevami okvirne direktive o vodah) ali (ii) **zaščitene habitate in vrste**, ki so neposredno odvisni od vode.

Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem

- Ukrep je v skladu z ustreznim nacionalnim ali regionalnim **načrtom ravnanja z odpadki in programom preprečevanja odpadkov** v skladu s členom 28 Direktive 2008/98/ES, kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2018/851, ter, če je na voljo, ustrezno nacionalno, regionalno ali lokalno strategijo za krožno gospodarstvo.
- Ukrep je v skladu z **načeli trajnostnih izdelkov in hierarhije ravnanja z odpadki**, pri čemer je prioriteta **preprečevanje odpadkov**.
- Ukrep zagotavlja **učinkovito rabo virov** za glavne vire, ki se uporabljajo. Obravnavane so **neučinkovitosti** ⁽⁶⁾ pri uporabi virov, vključno z zagotavljanjem, da se proizvodi, stavbe in sredstva uporabljajo učinkovito in so trajni.
- Ukrep zagotavlja uspešno in učinkovito **ločeno zbiranje odpadkov na kraju nastanka** in pošiljanje ločeno zbranih odpadkov v **pripravo za ponovno uporabo ali recikliranje**.

Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja

- Ukrep je v skladu z obstoječimi globalnimi, nacionalnimi, regionalnimi ali lokalnimi **načrti za zmanjšanje onesnaževanja**.
- Ukrep je v skladu z zadevnimi ugotovitvami o **najboljših razpoložljivih tehnologijah** ali z **referenčnimi dokumenti o najboljših razpoložljivih tehnologijah** ⁽⁷⁾ v sektorju.
- Uvedene bodo alternativne rešitve za uporabo **nevarnih snovi** ⁽⁸⁾.
- Ukrep je v skladu s **trajnostno rabo pesticidov** ⁽⁹⁾.
- Ukrep je v skladu z dobrimi praksami pri boju proti **protimikrobni odpornosti** ⁽¹⁰⁾.

⁽⁶⁾ Glej opombo 2 v Prilogi I k tem smernicam.

⁽⁷⁾ Ta vrsta dokazil se uporablja za dejavnosti s področja uporabe Direktive 2010/75/EU (direktiva o industrijskih emisijah). Seznam razpoložljivih ugotovitev o najboljših razpoložljivih tehnologijah in referenčnih dokumentov o najboljših razpoložljivih tehnologijah je na voljo na spletišču: <https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference>.

⁽⁸⁾ To vprašanje obravnava preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja, ki izhaja iz industrijskih dejavnosti. V členu 3(18) Direktive 2010/75/EU (direktiva o industrijskih emisijah) so „nevarne snovi“ opredeljene kot: „snovi ali zmesi, kot so opredeljene v členu 3 Uredbe (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi“. Poleg tega člen 58 direktive o industrijskih emisijah določa: „Snovi ali zmesi, za katere so predpisani stavki o nevarnosti H340, H350, H350i, H360D ali H360F ali morajo biti označene s temi stavki zaradi deleža hlapnih organskih spojin in ki so skladno z Uredbo (ES) št. 1272/2008 ter zmesi uvrščene med kancerogene ali mutagene snovi ali za razmnoževanje strupene snovi, se v najkrajšem možnem času nadomestijo z manj škodljivimi snovmi ali zmesmi, kolikor je to mogoče.“

⁽⁹⁾ Kot je določena v Direktivi 2009/128/ES o trajnostni rabi pesticidov.

⁽¹⁰⁾ Sklepi Sveta o naslednjih korakih pri prizadevanju za to, da EU postane regija najboljše prakse pri boju proti protimikrobni odpornosti (2019/C 214/01).

Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov

- Ukrep upošteva **blažitveno hierarhijo** ⁽¹⁾ in druge ustrezne zahteve iz direktiv o habitatih in pticah.
- Opravljena je bila **presoja vplivov na okolje**, njeni zaključki pa so bili implementirani.

⁽¹⁾ V skladu z metodološkimi smernicami o določbah člena 6(3) in (4) direktive o habitatih (92/43/EGS).

PRILOGA III

Posebni pogoji za skladnost s ciljem blaženja podnebnih sprememb DNHS v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost za ukrepe v zvezi s proizvodnjo električne energije in/ali toplote ter povezano infrastrukturo za prenos in distribucijo z uporabo zemeljskega plina

- Podpora za ukrepe, povezane s **proizvodnjo električne energije in/ali toplote na osnovi zemeljskega plina**, se lahko izjemoma dodeli na podlagi presoje vsakega primera posebej v državah članicah, ki se soočajo z velikimi izzivi pri prehodu z ogljično intenzivnih virov energije, pod pogojem, da bi taka podpora prispevala k ciljem EU glede razogljčenja do leta 2030 in 2050, če:
 - se ukrepi nanašajo na za prihodnost primerno, prilagodljivo in učinkovito proizvodnjo električne energije v plinskih elektrarnah ali soproizvodnjo toplote in električne energije v plinskih elektrarnah z emisijami toplogrednih plinov pod 250 g CO₂/kWh v času ekonomske življenjske dobe objekta
- ali
- se ukrepi nanašajo na za prihodnost primerno, prilagodljivo in učinkovito proizvodnjo električne energije v plinskih elektrarnah ali soproizvodnjo toplote in električne energije v plinskih elektrarnah, ki omogoča uporabo obnovljivih in nizkoogljicnih plinov, ter:
 - načrt za okrevanje in odpornost vključuje verodostojne načrte za povečanje uporabe obnovljivih in nizkoogljicnih plinov in
 - je njihova posledica hkratno zaprtje ogljično znatno bolj intenzivne elektrarne in/ali obrata za proizvodnjo toplote (npr. iz premoga, lignita ali nafte) z vsaj enako zmogljivostjo, kar povzroči znatno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, in
 - zadevna država članica lahko dokaže, da ima verodostojen načrt za povečanje deleža obnovljivih virov energije v smeri cilja za leto 2030 in
 - načrt za okrevanje in odpornost vključuje konkretne reforme in naložbe za povečanje deleža obnovljivih virov energije.
- Podpora za ukrepe v zvezi z **obrati za proizvodnjo na osnovi zemeljskega plina v sistemih daljinskega ogrevanja in hlajenja** se lahko izjemoma dodeli, če obrat izpolnjuje zahteve za sisteme „učinkovitega daljinskega ogrevanja in hlajenja“ (kot je opredeljeno v členu 2(41) Direktive 2012/27/EU) in izpolnjuje pogoje za proizvodnjo toplote/električne energije iz zemeljskega plina, kot je opisano v prvi alineji te priloge.
- Podpora za ukrepe v zvezi z **omrežji daljinskega ogrevanja in hlajenja, ki pridobivajo toploto/hlajenje iz obratov, ki uporabljajo zemeljski plin**, se lahko izjemoma dodeli, če:
 - so del sistemov „učinkovitega daljinskega ogrevanja in hlajenja“ (kot je opredeljeno v členu 2(41) Direktive 2012/27/EU), ki pridobivajo toploto/hlajenje iz obstoječih obratov, ki izpolnjujejo pogoje za proizvodnjo toplote/električne energije na osnovi zemeljskega plina, kot je opisano v prvi alineji
- ali
- se naložbe v obrat za proizvodnjo toplote/električne energije začnejo v treh letih po posodobitvi omrežja, njihov cilj pa je zagotoviti učinkovitost celotnega sistema (kot je opredeljeno v členu 2(41) Direktive 2012/27/EU) in izpolniti pogoje za proizvodnjo toplote/električne energije iz zemeljskega plina, kot je opisano v prvi alineji.
- Podpora za ukrepe v zvezi z **infrastrukturo za prenos in distribucijo plinastih goriv** je mogoča, če ukrepi v času gradnje omogočajo prevoz (in/ali skladiščenje) obnovljivih in nizkoogljicnih plinov.
- Podpora za ukrepe v zvezi s **kotli in ogrevalnimi sistemi na osnovi zemeljskega plina (in povezano distribucijsko infrastrukturo)** se lahko izjemoma dodeli na podlagi presoje vsakega primera posebej, če:

- so bodisi v skladu s členom 7(2) Uredbe (EU) 2017/1369 o okviru za označevanje z energijskimi nalepkami ⁽¹⁾ bodisi se nameščajo v stavbe, ki so del širšega programa energetske učinkovitosti ali prenove stavb v skladu z dolgoročnimi strategijami prenove na podlagi direktive o energetske učinkovitosti stavb, kar vodi k znatnemu izboljšanju energetske učinkovitosti, in
- vodijo k znatnemu zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in
- vodijo k znatnemu izboljšanju okolja (zlasti zaradi zmanjšanja onesnaževanja) in javnega zdravja, zlasti na področjih, kjer so standardi EU za kakovost zraka, določeni v Direktivi 2008/50/EU, preseženi ali kjer obstaja tveganje, da bodo preseženi, na primer pri zamenjavi ogrevalnih sistemov in kotlov na osnovi premoga ali nafte.

⁽¹⁾ Člen 7(2) uredbe o okviru za označevanje z energijskimi nalepkami (Uredba (EU) 2017/1369) določa, da morata biti cilj spodbud, ki jih dajejo države članice, najvišja razreda energijske učinkovitosti, v katerih je na voljo znatno število izdelkov, ali višji razredi, določeni v navedenem delegiranem aktu. Grelniki prostorov in vode na fosilna goriva na splošno ne spadajo v te razrede, razen proizvodov za mikrosoprizvodnjo na plin.

PRILOGA IV

Konkretni primeri izvajanja ocene skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno

V tem oddelku so predstavljeni primeri hipotetičnih ukrepov in splošnih elementov, ki bi lahko bili del ocene skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, in sicer z uporabo kontrolnega seznama v dveh delih, opisanega v oddelku 3. Ti primeri so navedeni brez poseganja v raven podrobnosti ali vsebine, ki se zahteva v opisu ukrepa in dejanski oceni skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, ki jo je treba izvesti v načrtu za okrevanje in odpornost. Ocena skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, ki bo na koncu zahtevana, je odvisna od narave in značilnosti vsakega ukrepa in je za namene tega dokumenta ni mogoče izčrpno opisati.

Primer 1: Ukrepi za energetske učinkovitost v obstoječih stavbah, vključno z zamenjavo ogrevalnih in hladilnih sistemov*Opis ukrepa*

Naložbe v obsežen program prenove stavb, ki vodi k znatnemu izboljšanju energetske učinkovitosti, namenjene prenovi obstoječega stanovanjskega fonda z različnimi ukrepi za energetske učinkovitost, vključno z izolacijo, učinkovitimi okni, zamenjavo ogrevalnih in hladilnih sistemov, zelenimi strehami in namestitvijo naprav za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov (npr. sončni fotonapetostni paneli).

Del 1 kontrolnega seznama za načelo, da se ne škoduje bistveno

Navedite, za katere okoljske cilje v nadaljevanju je potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno	Da	Ne	Utemeljitev, če ste izbrali odgovor „Ne“.
Blažitev podnebnih sprememb	X		
Prilagajanje podnebnim spremembam	X		
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov		X	Dejavnost, ki jo podpira ukrep, nima pomembnega predvidljivega vpliva na ta okoljski cilj ob upoštevanju neposrednih in primarnih posrednih učinkov v celotnem življenjskem ciklu. Ni ugotovljenih tveganj za poslabšanje okolja, povezanih z ohranjanjem kakovosti vode in vodnim stresom, saj se ne nameščajo vodovodne napeljave ali naprave, ki porabljajo vodo.
Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem	X		
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal	X		
Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov		X	Dejavnost, ki jo podpira ukrep, nima pomembnega predvidljivega vpliva na ta okoljski cilj ob upoštevanju neposrednih in primarnih posrednih učinkov v celotnem življenjskem ciklu. Program prenove stavb ne zadeva stavb na območjih, občutljivih glede biotske raznovrstnosti, ali blizu njih (vključno z omrežjem zaščitene območij omrežja Natura 2000, območji na Unescovem seznamu svetovne dediščine, ključnimi območji biotske raznovrstnosti ter drugimi zaščitnimi območji).

Del 2 kontrolnega seznama za načelo, da se ne škoduje bistveno

Vprašanja	Ne	Vsebinska utemeljitev
Blažitev podnebnih sprememb: ali se pričakuje, da bo ukrep povzročil znatne emisije toplogrednih plinov?	X	Ukrep je mogoče uvrstiti na področje intervencije 025 v Prilogi k uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost s 40-odstotnim koeficientom podnebnih sprememb. Ukrep naj ne bi povzročil znatnih emisij toplogrednih plinov, ker: — Stavba ni namenjena pridobivanju, skladiščenju, prevozu ali proizvodnji fosilnih goriv. — Program prenove lahko zmanjša porabo energije, poveča energetske učinkovitosti zadevnih stavb in znatno zmanjša emisije toplogrednih plinov (glej specifikacije ukrepa na strani X načrta za okrevanje in odpornost v naslednji točki spodaj). Kot tak bo prispeval k nacionalnemu cilju letnega povečanja energetske učinkovitosti, določenemu v skladu z direktivo o energetske učinkovitosti (2012/27/EU) in nacionalno določenimi prispevki k Pariškemu sporazumu. — Ta ukrep bo privedel do znatnega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, in sicer po oceni za XX kt emisij toplogrednih plinov na leto, kar ustreza X % nacionalnih emisij toplogrednih plinov iz stanovanjskega sektorja (glej analizo na strani X načrta za okrevanje in odpornost). — Program prenove bo med drugim vključeval zamenjavo ogrevalnih sistemov na premog/nafto s plinskimi kondenzacijskimi kotli: — Ti kotli ustrezajo razredu A, kar je nižje od dveh najvišjih razredov energetske učinkovitosti, v katerih je v tej državi članici na voljo znatno število izdelkov. Obravnavane so bile bolj nizkoogljive in učinkovitejše alternative (zlasti toplotne črpalke razredov A++ in A+), vendar zaradi arhitekture stavb, vključenih v program, običajnih toplotnih črpalk ni mogoče namestiti, kondenzacijski kotli razreda A pa so najuspešnejša tehnološko izvedljiva alternativa. — Poleg tega so naložbe v plinske kondenzacijske kotle del širšega programa prenove stavb za energetske učinkovitost v skladu z dolgoročnimi strategijami prenove na podlagi direktive o energetske učinkovitosti stavb in vodijo k znatnemu izboljšanju energetske učinkovitosti. — Poleg namestitve teh kotlov ukrep vključuje tudi namestitev sončnih fotonapetostnih panelov v okviru navedenih prenov stavb. — Da se ne bi oviralo uvajanje nizkoogljivih alternativ, zlasti toplotnih črpalk, po vsej državi članici, bo reforma X tega sklopa (glej stran Y načrta za okrevanje in odpornost) privedla do pregleda relativnih cen goriva.

<i>Prilagajanje podnebnim spremembam:</i> ali se pričakuje, da bo ukrep povečal negativen vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na ukrep sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?	X	Fizična podnebna tveganja, ki bi lahko bila pomembna za ta ukrep, so bila ocenjena v okviru analize izpostavljenosti, ki je zajela sedanje in prihodnje podnebje in je pokazala, da bodo stavbe v ciljnem podnebnem pasu izpostavljene vročinskim valovom. Ukrep od gospodarskih subjektov zahteva, da zagotovijo, da so tehnični sistemi stavbe v prenovljenih stavbah optimizirani za zagotavljanje toplotnega udobja stanovalcev tudi pri takšnih ekstremnih temperaturah. Zato ni dokazov za pomembno negativne neposredne in primarne posredne učinke ukrepa v njegovem celotnem življenjskem ciklu na ta okoljski cilj.
<i>Prehod na krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem in recikliranjem odpadkov:</i> ali se pričakuje, da bo ukrep: (i) povzročil znatno povečanje nastajanja, sežiganja ali odlaganja odpadkov, razen sežiganja nevarnih odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati, ali (ii) povzročil bistvene neučinkovitosti pri neposredni ali posredni rabi naravnih virov v kateri koli fazi njihovega življenjskega cikla, ki jih ne zmanjšujejo ustrezni ukrepi, ali (iii) bistveno in dolgoročno škodoval okolju z vidika krožnega gospodarstva?	X	Skladno z ukrepom morajo gospodarski subjekti, ki izvajajo prenovu stavb, zagotoviti, da se vsaj 70 % (po teži) nenevarnih gradbenih odpadkov in odpadkov iz rušenja objektov (z izjemo naravno prisotnega materiala, opredeljenega v kategoriji 17 05 04 Evropskega seznama odpadkov, vzpostavljenega z Odločbo 2000/532/ES), ki nastanejo na gradbišču, pripravi za ponovno uporabo, recikliranje in drugo snovno predelavo, vključno z zasipanjem z uporabo odpadkov za nadomestitev drugih materialov, v skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki in Protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov. Ukrep vključuje tehnične specifikacije za naprave za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, ki se lahko namestijo, glede njihove trajnosti, popravljivosti in možnosti recikliranja, kot je določeno na strani X načrta za okrevanje in odpornost. Gospodarski subjekti bodo zlasti omejili nastajanje odpadkov v postopkih, povezanih z gradnjo in rušenjem, v skladu s Protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov. Zasnova stavb in gradbene tehnologije bodo podpirale krožnost, zlasti pa bodo ob upoštevanju standarda ISO 20887 ali drugih standardov za ocenjevanje razstavljivosti ali prilagodljivosti stavb dokazale, da so stavbe zasnovane, da so bolj gospodarne z viri, prilagodljive, prožne in razstavljive, da se omogočita ponovna uporaba in recikliranje.
<i>Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja:</i> ali se pričakuje, da bo ukrep znatno povečal emisije onesnaževal v zrak, vodo ali tla?	X	Ne pričakuje se, da bo ukrep povzročil znatno povečanje emisij onesnaževal v zrak, vodo ali tla, ker: — Zlasti zamenjava ogrevalnih sistemov ogrevanja na osnovi nafte bo povzročila znatno zmanjšanje emisij v zrak in posledično izboljšanje javnega zdravja na področju, kjer so standardi EU za kakovost zraka, določeni v Direktivi 2008/50/EU, preseženi ali bodo verjetno preseženi. — Kot je opisano v utemeljitvi cilja blažitve podnebnih sprememb, so bile obravnavane alternative z manjšim učinkom, vendar v okviru tega programa niso tehnološko izvedljive. Poleg tega je pričakovana povprečna življenjska doba kotlov 12 let. — Izvajalci prenove morajo zagotoviti, da gradbeni sestavni deli in materiali, uporabljeni pri prenovi stavb, ne vsebujejo azbesta ali snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost, kot so opredeljene na podlagi seznama snovi, ki so predmet avtorizacije, iz Priloge XIV k Uredbi (ES) št. 1907/2006.

		— Izvajalci prenove morajo zagotoviti, da emisije gradbenih sestavnih delov in materialov, uporabljenih pri prenovi stavb, ki lahko pridejo v stik s stanovalci, po preskušanju v skladu s CEN/TS 16516 in ISO 16000-3 ali drugimi primerljivimi standardiziranimi preskusnimi pogoji in metodo določanja, znašajo manj kot 0,06 mg formaldehida na m³ materiala in manj kot 0,001 mg rakotvornih hlapnih organskih spojin kategorij 1A in 1B na m³ materiala ali sestavnega dela. — Sprejeti bodo ukrepi za zmanjšanje hrupa, prahu in emisij onesnaževal med prenavljalnimi deli, kot so opisani na strani X načrta za okrevanje in odpornost.
--	--	---

Primer 2: Ravnanje z odpadki (predelava gradbenih odpadkov in odpadkov iz rušenja objektov)

Opis ukrepa

Ta ukrep je naložba v podporo gradnji obratov za recikiranje gradbenih odpadkov in odpadkov iz rušenja objektov. Natančneje, obrati sortirajo in predelujejo ločeno zbrane, nenevarne in trdne tokove odpadkov, vključno s tistimi iz sklopa prenove stavb načrta za okrevanje in odpornost. Obrati reciklirajo nenevarne in trdne odpadke v sekundarne surovine z uporabo postopka mehanske predelave. Cilj ukrepa je pretvoriti za več kot 50 % teže ločeno zbranih, nenevarnih in trdnih odpadkov v sekundarne surovine, ki so primerne za nadomestitev primarnih gradbenih materialov.

Del 1 kontrolnega seznama za načelo, da se ne škoduje bistveno

Navedite, za katere okoljske cilje v nadaljevanju je potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno	Da	Ne	Utemeljitev, če ste izbrali odgovor „Ne“.
Blažitev podnebnih sprememb		X	Ukrep je mogoče uvrstiti na področje intervencije 045a v Prilogi k uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost s 100-odstotnim koeficientom podnebnih sprememb, saj so tehnične specifikacije za podporo obratom za recikiranje pogojene z doseganjem 50-odstotne stopnje pretvorbe. Cilj ukrepa in narava področja intervencije neposredno podpirata cilj blaženja podnebnih sprememb.
Prilaganje podnebnim spremembam	X		
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov		X	Dejavnost, ki jo podpira ukrep, nima pomembnega predvidljivega vpliva na ta okoljski cilj ob upoštevanju neposrednih in primarnih posrednih učinkov v celotnem življenjskem ciklu. Tveganja za degradacijo okolja, povezana z ohranjanjem kakovosti vode in vodim stresom, niso bila ugotovljena. V skladu z Direktivo 2011/92/EU je bilo v fazi preverjanja v postopku presoje vplivov na okolje ugotovljeno, da ni pričakovati pomembnih učinkov. Če se bodo gradbeni odpadki in odpadki iz rušenja objektov skladiščili za namene poznejše predelave, bodo morali biti pokriti in potrebno bo spremljanje pronicanja vode na kraju samem, da se prepreči spiranje onesnaževal iz predelanih odpadkov v lokalni vodonosnik v primeru dežja.

Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem		X	Ukrep je mogoče uvrstiti na področje intervencije 045a v Prilogi k uredbi o mehanizmu za okrevalje in odpornost s 100-odstotnim okoljskim koeficientom, saj so tehnične specifikacije za podporo obratom za recikliranje pogojene z doseganjem 50-odstotne stopnje pretvorbe. Cilj ukrepa in narava področja intervencije neposredno podpirata cilj krožnega gospodarstva. Ukrep je skladen z [nacionalnim/regionalnim/lokalnim] načrtom ravnanja z odpadki.
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal		X	Dejavnost, ki jo podpira ukrep, nima pomembnega predvidljivega vpliva na ta okoljski cilj ob upoštevanju neposrednih in primarnih posrednih učinkov v celotnem življenjskem ciklu. V skladu z Direktivo 2011/92/EU je bilo v fazi preverjanja postopka presoje vplivov na okolje ugotovljeno, da se na podlagi ukrepov, sprejetih za zmanjšanje hrupa, prahu in emisij onesnaževal med gradnjo obrata za recikliranje in njegovim delovanjem (sortiranje in predelava odpadkov), ne pričakujejo nobeni pomembni vplivi. Obrati, ki jih podpira ukrep, uporabljajo najboljše razpoložljive tehnologije, opisane v referenčnem dokumentu o najboljših razpoložljivih tehnologijah za industrijo predelave odpadkov. Sprejeti ukrepi za zmanjšanje hrupa, prahu in emisij onesnaževal med gradbenimi deli, so opisani na strani X načrta za okrevalje in odpornost.
Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov		X	Dejavnost, ki jo podpira ukrep, nima pomembnega predvidljivega vpliva na ta okoljski cilj ob upoštevanju neposrednih in primarnih posrednih učinkov v celotnem življenjskem ciklu. Operacija se ne izvaja na območjih, občutljivih glede biotske raznovrstnosti, ali blizu njih (vključno z omrežjem zaščitene območij Natura 2000, območji z Unescovega seznama svetovne dediščine, ključnimi območji biotske raznovrstnosti ter drugimi zaščitnimi območji). V skladu z direktivama 2011/92/EU in 92/43/EGS je bilo v fazi preverjanja v postopku presoje vplivov na okolje ugotovljeno, da ni pričakovati pomembnih vplivov.

Del 2 kontrolnega seznama za načelo, da se ne škoduje bistveno

Vprašanja	Ne	Vsebinska utemeljitev
Prilagajanje podnebnim spremembam: ali se pričakuje, da bo ukrep povečal negativen vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na ukrep sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?	X	Ker se ukrep nanaša na dva obrata, ki sta zgrajena v bližini območij, izpostavljenih poplavam, pričakovana življenjska doba obratov pa presega 10 let, je bila izvedena zanesljiva ocena podnebnih tveganj in ranljivosti z uporabo najsodobnejših podnebnih projekcij z visoko ločljivostjo v različnih prihodnjih scenarijih, skladno s pričakovano življenjsko dobo obratov. Ugotovitve ocene so bile vključene v zasnovo ukrepa (glej stran X načrta za okrevalje in odpornost).

		Poleg tega ukrep določa obveznost gospodarskih subjektov, da pripravijo načrt za izvedbo prilagoditvenih rešitev za zmanjšanje pomembnih fizičnih podnebnih tveganj za obrate za recikliranje (glej stran X načrta za okrevanje in odpornost). Ta obveznost vključuje tudi zahtevo, da prilagoditvene rešitve ne vplivajo negativno na prilagoditvena prizadevanja ali raven odpornosti drugih ljudi, narave, sredstev in drugih gospodarskih dejavnosti proti fizičnim podnebnim tveganjem ter da so skladne z lokalnimi, sektorskimi, regionalnimi ali nacionalnimi prilagoditvenimi prizadevanji.
--	--	--

Primer 3: Sežigalnica odpadkov (primer neskladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno)

Opis ukrepa

Ta ukrep je naložba v podporo izgradnji novih sežigalnic odpadkov za povečanje obstoječih zmogljivosti v državi. Cilj ukrepa je zmanjšanje odlaganja nenevarnih trdnih komunalnih odpadkov in pridobivanje energije s sežiganjem odpadkov (energijska predelava).

Del 1 kontrolnega seznama za načelo, da se ne škoduje bistveno

Navedite, za katere okoljske cilje v nadaljevanju je potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno	Da	Ne	Utemeljitev, če ste izbrali odgovor „Ne“.
Blažitev podnebnih sprememb	X		
Prilagajanje podnebnim spremembam	X		
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov		X	V tem specifičnem primeru dejavnost, ki jo podpira ukrep, nima pomembnega predvidljivega vpliv na ta okoljski cilj ob upoštevanju neposrednih in primarnih posrednih učinkov v celotnem življenjskem ciklu. Obstajajo dokazi, da ukrep ne bo povzročil tveganj za degradacijo okolja, povezanih z ohranjanjem kakovosti vode in vodnega stresa, v skladu z okvirno direktivo o vodah (2000/60/ES). V skladu z Direktivo 2011/92/EU je bilo v fazi preverjanja v postopku presoje vplivov na okolje ugotovljeno, da ni pričakovati pomembnih učinkov.
Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem	X		
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal	X		
Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov	X		

Del 2 kontrolnega seznama za načelo, da se ne škoduje bistveno

Vprašanja	Ne	Vsebinska utemeljitev
Blažitev podnebnih sprememb: ali se pričakuje, da bo ukrep povzročil znatne emisije toplogrednih plinov?	X	Cilj obratov, ki jih podpira ukrep, je čim bolj zmanjšati emisije CO₂ fosilnega izvora. To se zagotavlja s sežiganjem zgolj biomasnega (in ne fosilnega) materiala. To je utemeljeno (glej stran X v načrtu za okrevanje in odpornost) in vključeno v ustrezne cilje, povezane s sklopom Y. V vsakem obratu je vzpostavljen načrt spremljanja za uhajanje emisij toplogrednih plinov, zlasti iz skladiščenih odpadkov za predelavo, kot je razvidno iz zasnove ukrepa na strani X načrta za okrevanje in odpornost.
Prilagajanje podnebnim spremembam: Ali se pričakuje, da bo ukrep povečal negativen vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na ukrep sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?	X	Ker se tri sežigalnice odpadkov, ki bodo podprte z ukrepom, nahajajo na območjih, izpostavljenih zemeljskim plazovom, pričakovana življenjska doba obratov pa je 25–30 let, je bila izvedena trdna ocena podnebnih tveganj in ranljivosti z uporabo najodobnejših podnebnih projekcij z visoko ločljivostjo v različnih prihodnjih scenarijih, skladno s pričakovano življenjsko dobo obratov. Ugotovitve ocene so bile vključene v zasnovo ukrepa (glej stran X načrta za okrevanje in odpornost). Poleg tega ukrep določa obveznost gospodarskih subjektov, da pripravijo načrt za izvedbo prilagoditvenih rešitev za zmanjšanje pomembnih fizičnih podnebnih tveganj za sežigalnice odpadkov (glej stran X načrta za okrevanje in odpornost). Ta obveznost vključuje tudi zahtevo, da prilagoditvene rešitve ne vplivajo negativno na prilagoditvena prizadevanja ali raven odpornosti drugih ljudi, narave, sredstev in drugih gospodarskih dejavnosti proti fizičnim podnebnim tveganjem ter da so skladne z lokalnimi, sektorskimi, regionalnimi ali nacionalnimi prilagoditvenimi prizadevanji.
Prehod na krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem in recikliranjem odpadkov: ali se pričakuje, da bo ukrep: (i) povzročil znatno povečanje nastajanja, sežiganja ali odlaganja odpadkov, razen sežiganja nevarnih odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati, ali (ii) povzročil bistvene neučinkovitosti pri neposredni ali posredni rabi naravnih virov v kateri koli fazi njihovega življenjskega cikla, ki jih ne zmanjšujejo ustrezni ukrepi, ali (iii) bistveno in dolgoročno škodoval okolju z vidika krožnega gospodarstva?	Primer neskladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno	Cilj tega ukrepa je med drugim preusmeritev gorljivih odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati, z odlagališč odpadkov, vendar bi Komisija verjetno menila, da se s tem ukrepom razvije ali „povzroči znatno povečanje nastajanja, sežiganja ali odlaganja odpadkov, razen sežiganja nevarnih odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati“, in sicer iz naslednjih razlogov. Gradnja novih sežigalnic odpadkov za povečanje obstoječih zmogljivosti sežiganja v državi povzroča znatno povečanje sežiganja odpadkov, ki ne spadajo v kategorijo nevarnih odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati. Zato neposredno krši člen 17(1)d(ii) („Bistveno škodovanje okoljskim ciljem“) uredbe o taksonomiji. Ukrep ovira razvoj in uporabo razpoložljivih alternativ z majhnim vplivom z višjo stopnjo okoljske uspešnosti (npr. ponovna uporaba, recikliranje) in bi lahko glede na njihovo življenjsko dobo in zmogljivost povzročil odvisnost od sredstev z velikim vplivom. Kot surovina se lahko uporabijo znatne količine nenevarnih odpadkov (ne glede na to, ali jih je mogoče reciklirati ali ne), kar v zvezi z odpadki, ki jih je mogoče reciklirati, ovira višjo razvrstitev predelave v hierarhiji ravnanja z odpadki, vključno z recikliranjem. To bi ogrozilo doseganje ciljev recikliranja na nacionalni/regionalni ravni in nacionalni/regionalni/lokalni načrt ravnanja z odpadki, sprejet v skladu s spremenjeno okvirno direktivo o odpadkih.

Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja: ali se pričakuje, da bo ukrep znatno povečal emisije onesnaževal v zrak, vodo ali tla?	X	Ukrep zahteva, da podprti obrati uporabljajo najboljše razpoložljive tehnologije iz zaključkov o najboljših razpoložljivih tehnikah za sežiganje odpadkov (Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2019/2010). To zagotavlja zasnova ukrepa (glej stran X načrta za okrevanje in odpornost). Za obrate, ki jih podpira ukrep, je bilo pridobljeno ustrezno okoljevarstveno dovoljenje, vključeno pa je tudi blaženje in spremljanje vplivov na okolje, in sicer na podlagi sprejetih ukrepov za zmanjšanje in nadzor ravni hrupa, prahu in drugih onesnaževal med gradnjo, vzdrževalnimi deli in obratovanjem (glej stran X načrta za okrevanje in odpornost).
Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov: ali se pričakuje, da bo ukrep: (i) bistveno škodljiv za dobro stanje in odpornost ekosistemov ali (ii) škodljiv za stanje ohranjenosti habitatov in vrst, vključno s tistimi, ki so v interesu Unije?	X	Opravljen je bil pregled v skladu z Direktivo 2011/92/EU, zahtevani blažitveni ukrepi za varstvo okolja pa se izvajajo in odražajo oziroma se bodo izvedli in odražali v mejnikih in ciljnih vrednostih ukrepa X v sklopu Y (glej stran X načrta za okrevanje in odpornost). Sežigalnice ne smejo biti na območjih, občutljivih na biotsko raznovrstnost, ali blizu njih (vključno z omrežjem zaščitene območij Natura 2000, območji z Unescovega seznama svetovne dediščine, ključnimi območji biotske raznovrstnosti ter drugimi zaščitnimi območji).

Primer 4: Prometna infrastruktura (ceste)

Opis ukrepa

Ta ukrep bi vključeval naložbe v okviru dveh podukrepov:

- izgradnja nove avtoceste, ki je del jedrnega omrežja TEN-T, da bi (i) bolje povezali oddaljeno regijo države članice s preostalim delom države in (ii) izboljšali varnost v cestnem prometu;
- izgradnja električnih polnilnih mest (eno polnilno mesto na deset vozil) in oskrbovalnih mest za vodik (eno oskrbovalno mesto na X km) vzdolž nove avtoceste.

Del 1 kontrolnega seznama za načelo, da se ne škoduje bistveno

Navedite, za katere okoljske cilje v nadaljevanju je potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno.		Da	Ne	Utemeljitev, če ste izbrali odgovor „Ne“.
Blažitev podnebnih sprememb	Izgradnja nove avtoceste	X		
	Izgradnja infrastrukture za polnjenje in oskrbo z gorivom		X	Ta podukrep je mogoče uvrstiti na področje intervencije 077 iz Priloge k uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost s 100-odstotnim koeficientom podnebnih sprememb.

				Poleg tega infrastruktura za električno polnjenje in oskrbo z vodikom (ki bo temeljila na zelenem vodik, proizvedenem v elektrolizatorjih) spodbuja elektrifikacijo in se lahko šteje za potrebno naložbo, da se omogoči preusmeritev na učinkovito podnebno nevtrarno gospodarstvo. Utemeljitev in dokazi o povečanju zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na nacionalni ravni so navedeni v sklopu X, strani Y–Z načrta za okrevanje in odpornost).
Prilagajanje podnebnim spremembam	X			
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov	X			
Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem	X			
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal	X			
Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov	X			

Del 2 kontrolnega seznama za načelo, da se ne škoduje bistveno

Vprašanja	Ne	Vsebinska utemeljitev
Blažitev podnebnih sprememb: ali se pričakuje, da bo ukrep povzročil znatne emisije toplogrednih plinov?	X	(Samo, kar zadeva podukrep za izgradnjo nove avtoceste:) Pričakuje se, da ukrep ne bo povzročil znatnih emisij toplogrednih plinov, saj je nova avtocesta del celostnega prometnega načrta (¹), katerega cilj je razogljičenje prometa v skladu s podnebnimi cilji za leti 2030 in 2050. Razlog za to so v prvi vrsti naslednji ukrepi: — povezovanje naložb v cesto z infrastrukturo za električno polnjenje in oskrbo z vodikom; — reforma X (strani Y–Z) tega sklopa, ki uvaja cestnino za to in druge ceste; — reforma Y (strani Y–Z) tega sklopa, ki povečuje obdavčitev za konvencionalna goriva; — reforma Z (strani Y–Z) tega sklopa, ki daje spodbude za nakup brez-emisijskih vozil, — ter ukrepa XX in XY (strani Y–Z) tega sklopa, ki podpirata prehod na železniški promet in/ali celinske plovne poti.

(¹) Oziroma, če ni celostnega načrta za trajnostni promet, posebna analiza stroškov in koristi, izvedena na ravni projekta, pokaže, da projekt sam vodi k zmanjšanju/ne povzroči povečanja emisij toplogrednih plinov v celotnem življenjskem ciklu.

<i>Prilagajanje podnebnim spremembam:</i> Ali se pričakuje, da bo ukrep povečal negativen vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na ukrep sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?	X	Ker se ukrep nanaša na izgradnjo ceste ter s tem povezane infrastrukture za polnjenje in oskrbo z gorivom na območju, izpostavljenem vročinskemu stresu in temperaturnim nihanjem, pričakovana življenjska doba sredstev pa presega 10 let, je bila izvedena ocena podnebnih tveganj in ranljivosti, pri kateri so bile uporabljene podnebne napovedi v različnih prihodnjih scenarijih, skladno s pričakovano življenjsko dobo obratov. Izvedena je bila zlasti analiza tveganja poplav in opredeljena sta bila dva segmenta, kjer je treba izvesti posebno prilagoditveno rešitev. Posebna pozornost je bila namenjena občutljivim elementom, kot so mostovi in tuneli. Ugotovitve ocene so bile vključene v zasnovo ukrepa (glej stran X načrta za okrevanje in odpornost). Poleg tega ukrep določa obveznost gospodarskih subjektov, da pripravijo načrt za izvedbo prilagoditvenih rešitev za zmanjšanje pomembnih fizičnih podnebnih tveganj za cesto ter s tem povezano infrastrukturo za polnjenje in oskrbo z gorivom (glej stran X načrta za okrevanje in odpornost). Ta obveznost vključuje tudi zahtevo, da prilagoditvene rešitve ne vplivajo negativno na prilagoditvena prizadevanja ali raven odpornosti drugih ljudi, narave, sredstev in drugih gospodarskih dejavnosti proti fizičnim podnebnim tveganjem ter da so skladne z lokalnimi, sektorskimi, regionalnimi ali nacionalnimi prilagoditvenimi prizadevanji.
<i>Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov:</i> ali se pričakuje, da bo ukrep škodljiv: (i) za dobro stanje ali dober ekološki potencial vodnih teles, vključno s površinskimi in podzemnimi vodami, ali (ii) za dobro okoljsko stanje morskih voda?	X	Za gradnjo ceste in s tem povezane infrastrukture za polnjenje in oskrbo z gorivom je bila opravljena presoja vplivov na okolje v skladu z Direktivo 2011/92/EU. Izvedeni bodo potrebni blažitveni ukrepi za varstvo okolja, kar se odraža v zasnovi ukrepa (glej stran X načrta za okrevanje in odpornost). Presoja vplivov na okolje vključuje presojo vpliva na vodo v skladu z Direktivo 2000/60/ES in ugotovljena tveganja so bila obravnavana v zasnovi ukrepa (glej stran X načrta za okrevanje in odpornost). Tveganja za degradacijo okolja, povezana z ohranjanjem kakovosti vode in preprečevanjem vodnega stresa, so opredeljena in obravnavana v skladu z zahtevami iz Direktive 2000/60/ES (okvirna direktiva o vodah) in z načrtom upravljanja povodja, pripravljenim za potencialno prizadeto vodno telo ali telesa v posvetovanju z ustreznimi deležniki (glej stran X načrta za okrevanje in odpornost).

<i>Prehod na krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem in recikliranjem odpadkov: ali se pričakuje, da bo ukrep:</i> (i) povzročil znatno povečanje nastajanja, sežiganja ali odlaganja odpadkov, razen sežiganja nevarnih odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati, ali (ii) povzročil bistvene neučinkovitosti pri neposredni ali posredni rabi naravnih virov v kateri koli fazi njihovega življenjskega cikla, ki jih ne zmanjšujejo ustrezni ukrepi, ali (iii) bistveno in dolgoročno škodoval okolju z vidika krožnega gospodarstva?	X	Skladno z ukrepom morajo gospodarski subjekti, ki izvajajo gradnjo cest, zagotoviti, da se vsaj 70 % (po teži) nenevarnih gradbenih odpadkov in odpadkov iz rušenja objektov iz gradnje ceste ter s tem povezane infrastrukture za polnjenje in oskrbo z gorivom (razen naravno prisotnega materiala, opredeljenega v kategoriji 17 05 04 Evropskega seznama odpadkov, vzpostavljenega z Odločbo Komisije 2000/532/ES), ki nastanejo na gradbišču, pripravi za ponovno uporabo, recikliranje in drugo snovno predelavo, vključno s postopki za zasipanje odpadkov, pri katerih se odpadki uporabljajo za nadomestitev drugih materialov, in sicer v skladu s hierarhijo za ravnanje z odpadki ter protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov. Gospodarski subjekti bodo omejili nastajanje odpadkov med gradnjo in rušenjem objektov v skladu s Protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov ter ob upoštevanju najboljših razpoložljivih tehnologij ter olajšali ponovno uporabo in visokokakovostno recikliranje s selektivnim odstranjevanjem materialov, pri čemer bodo uporabljali razpoložljive sisteme za ločevanje gradbenih odpadkov.
<i>Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja: ali se pričakuje, da bo ukrep znatno povečal emisije onesnaževal v zrak, vodo ali tla?</i>	X	Ne pričakuje se, da ukrep povzročil znatno povečanje emisij onesnaževal v zrak, saj je del celostnega prometnega načrta in je v skladu z nacionalnim programom nadzora onesnaževanja zraka. Razlog za to so v prvi vrsti naslednji ukrepi: — povezovanje naložb v ceste z infrastrukturo za električno polnjenje in oskrbo z vodikom; — reforma X (strani Y–Z) tega sklopa, ki uvaja cestnino za to in druge ceste; — reforma Y (strani Y–Z) tega sklopa, ki povečuje obdavčitev za konvencionalna goriva; — reforma Z (strani Y–Z) tega sklopa, ki daje spodbude za nakup brezemisijskih vozil, — ter ukrepa XX in XY (strani Y–Z) tega sklopa, ki podpirata prehod na železniški promet in/ali celinske plovne poti. Poleg tega se bodo hrup in vibracije zaradi uporabe ceste ter s tem povezane polnilne in oskrbovalne infrastrukture ublažili s postavitvijo zidov, skladnih z Direktivo 2002/49/ES.

Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov: ali se pričakuje, da bo ukrep:	X	Za izgradnjo ceste in s tem povezane polnilne in oskrbovalne infrastrukture je bila opravljena presoja vplivov na okolje v skladu z Direktivo 2011/92/EU in Direktivo 92/43/EGS. Potrebni blažitveni ukrepi za zmanjšanje razdrobljenosti in degradacije zemljišč, zlasti zeleni koridorji in drugi ukrepi za povezanost habitatov ter v zvezi z relevantnimi zavarovanimi živalskimi vrstami, navedenimi v Prilogi IV Direktive 92/43/EGS, so temeljili na uveljavljenih ohranitvenih ciljih in so bili tudi izvedeni, kar se odraža v zasnovi ukrepa (glej stran X načrta za okrevanje in odpornost).
(i) bistveno škodljiv za dobro stanje in odpornost ekosistemov ali		
(ii) škodljiv za stanje ohranjenosti habitatov in vrst, vključno s tistimi, ki so v interesu Unije?		

Primer 5: Shema razreza vozil (primer neskladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno)

Opis ukrepa

Ta ukrep je shema razreza za nadomestitev osebnih avtomobilov z motorjem z notranjim zgorevanjem, ki se trenutno uporabljajo, z učinkovitejšimi osebnimi avtomobili, ki prav tako delujejo na osnovi notranjega zgorevanja (tj. zgorevanja dizelskega goriva ali motornega bencina). Spodbuda je v obliki enotne subvencije na posamezen razrezan in nabavljen osebni avtomobil, lahko pa je tudi bolj posredna (davčna olajšava).

Cilj ukrepa je nadomestiti starejša vozila, ki bolj onesnažujejo okolje, z novejšimi vozili, ki ga manj onesnažujejo. Za namene tega primera se predpostavlja, da ta shema zahteva le prehod na novo generacijo proizvoda (npr. zaporedne ravni standardov Euro) v okviru iste tehnologije.

Del 1 kontrolnega seznama za načelo, da se ne škoduje bistveno

Navedite, za katere okoljske cilje v nadaljevanju je potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno.	Da	Ne	Utemeljitev, če ste izbrali odgovor „Ne“.
Blažitev podnebnih sprememb	X		
Prilagajanje podnebnim spremembam		X	Dejavnost, ki jo podpira ukrep, nima pomembnega predvidljivega vpliva na ta okoljski cilj ob upoštevanju neposrednih in primarnih posrednih učinkov v celotnem življenjskem ciklu.
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov		X	Dejavnost, ki jo podpira ukrep, nima pomembnega predvidljivega vpliva na ta okoljski cilj ob upoštevanju neposrednih in primarnih posrednih učinkov v celotnem življenjskem ciklu.
Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem	X		
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal	X		
Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov		X	Dejavnost, ki jo podpira ukrep, nima pomembnega predvidljivega vpliva na ta okoljski cilj ob upoštevanju neposrednih in primarnih posrednih učinkov v celotnem življenjskem ciklu.

Del 2 kontrolnega seznama za načelo, da se ne škoduje bistveno

Vprašanja	Ne	Vsebinska utemeljitev
Blažitev podnebnih sprememb: ali se pričakuje, da bo ukrep povzročil znatne emisije toplogrednih plinov?	Primer neskladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno	Avtomobili z notranjim zgorevanjem proizvajajo CO₂ (in emisije delcev, dušikov monoksid, hlapne organske spojine ter razna druga nevarna onesnaževala zraka, vključno z benzenom.) Kar zadeva blažitev podnebnih sprememb, bi nakup novih osebnih avtomobilov (ki nadomestijo stare) zmanjšal emisije, vendar še vedno povzročil znatne emisije toplogrednih plinov (povprečne emisije ogljikovega CO₂ novih osebnih avtomobilov, registriranih v EU in na Islandiji leta 2018, izmerjene z laboratorijskimi preskusi, so znašale 120,8 grama CO₂ na kilometer). Komisija bo verjetno zavrnila trditev, da so dizelska ali bencinska vozila nove generacije najboljše razpoložljiva alternativa v sektorju in da naložba zato ne krši načela, da se ne škoduje bistveno. Električni avtomobili so boljše razpoložljiva alternativa z večjo okoljsko uspešnostjo (tj. nižjimi ravnmi emisij v življenjskem ciklu) v sektorju, kar zadeva blažitev podnebnih sprememb. Zato bi Komisija verjetno menila, da bi shema razreza povzročila bistveno škodo za blažitev podnebnih sprememb.
Krožno gospodarstvo in ravnanje z odpadki: ali se pričakuje, da bo ukrep: (i) povzročil znatno povečanje nastajanja, sežiganja ali odlaganja odpadkov, razen sežiganja nevarnih odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati, ali (ii) povzročil bistvene neučinkovitosti pri neposredni ali posredni rabi naravnih virov v kateri koli fazi njihovega življenjskega cikla, ki jih ne zmanjšujejo ustrezni ukrepi, ali (iii) bistveno in dolgoročno škodoval okolju z vidika krožnega gospodarstva?	X	Vzpostavljeni so ukrepi za ravnanje z odpadki v fazi uporabe (vzdrževanje) in ob koncu življenjske dobe flote, vključno s ponovno uporabo in recikliranjem baterij in elektronike (zlasti kritičnih surovin v njih) v skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki. Upoštevajo se učinki proizvodnje, shema pa ne bo spodbujala prezgodnjega razreza uporabnih vozil. Shema zlasti zahteva, da se vsak razrezan avtomobil obdelava v pooblaščenem obratu za obdelavo v skladu z direktivo o izrabljenih vozilih (2000/53/ES), kar dokazuje potrdilo, ki se zahteva za sodelovanje v shemi. Poleg tega ukrep spremlja dejavnost, ki spodbuja razrezovanje avtomobilov na dele v pooblaščenih obratih za obdelavo za njihovo končno ponovno uporabo in ponovno izdelavo.
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja: ali se pričakuje, da bo ukrep znatno povečal emisije onesnaževal ⁽²⁾ v zrak, vodo ali tla?	Primer neskladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno	Osebnih avtomobilov z motorjem z notranjim zgorevanjem med drugim izpuščajo ogljikov monoksid (CO), delce (PM), dušikove okside (NO_x) in neizgorjene ogljikovodike (HC). Glede na povprečne prakse in regulativne zahteve v panogi⁽³⁾ Komisija verjetno ne bi menila, da ukrep ne bo povzročil znatnega povečanja emisij onesnaževal v zrak, in sicer iz podobnih razlogov, kot so navedeni pri blažitvi podnebnih sprememb.

⁽²⁾ Onesnaževalo pomeni snov, vibracije, toploto, hrup, svetlobo ali drugo onesnaževalo v zraku, vodi ali zemlji, ki je lahko škodljivo za zdravje ljudi ali okolje.

⁽³⁾ Sestava se razlikuje med bencinskimi in dizelskimi motorji. Standarda Euro 5 in 6 iz Uredbe 715/2007/ES določata mejne vrednosti emisij za osebne avtomobile za regulirana onesnaževala, zlasti dušikove okside (NO in NO₂), v višini 80 mg/km.

Primer 6: Namakanje zemljišč*Opis ukrepa*

Ukrep predvideva predvsem naložbe v obstoječi namakalni sistem v regiji X, ki se že uporablja, za uporabo učinkovitejših metod namakanja in spodbujanje varne ponovne uporabe predelane vode. Cilj je nadomestiti pomanjkanje vode v tleh zaradi suše in tako prispevati k prilagajanju podnebnim spremembam, zlasti v zvezi s kmetijskimi rastlinami. Ukrep bosta spremljala spodbujanje in podpiranje praks trajnostnega kmetovanja, zlasti bolj trajnostnih in učinkovitih namakalnih sistemov in ukrepov za naravno zadrževanje vode, prehoda na kmetijske rastline in prakse gospodarjenja z manjšimi potrebami po vodi ter bolj trajnostnih praks gnojenja.

Del 1 kontrolnega seznama za načelo, da se ne škoduje bistveno

Navedite, za katere okoljske cilje v nadaljevanju je potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno.	Da	Ne	Utemeljitev, če ste izbrali odgovor „Ne“.
Blažitev podnebnih sprememb		X	Dejavnost, ki jo podpira ukrep, nima pomembnega predvidljivega vpliva na ta okoljski cilj ob upoštevanju neposrednih in primarnih posrednih učinkov v celotnem življenjskem ciklu. To zagotavlja dejstvo, da bosta novi sistem ali oprema energetske učinkovitosti in se zato absolutne emisije ne bodo povečale kljub skromni razširitvi namakalnega območja in/ali ker bo električna energija za napajanje opreme pridobljena iz vetrne ali sončne energije. Namakanje lahko posredno olajša nadaljevanje praks kmetovanja, ki ogrožajo funkcijo kmetijskih zemljišč kot ponorov ogljikovega dioksida ali jih celo spremenijo v neto emisijske vire. Smiselno promoviranje in podpiranje praks trajnostnega kmetovanja kot del ukrepa kažeta, da v zvezi s tem ni nadaljnega poslabšanja in bi moralo privedi do izboljšanja.
Prilagajanje podnebnim spremembam	X		
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov	X		
Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem		X	Dejavnost, ki jo podpira ukrep, nima pomembnega predvidljivega vpliva na ta okoljski cilj ob upoštevanju neposrednih in primarnih posrednih učinkov v celotnem življenjskem ciklu. Ukrep ne bo povzročil bistvene neučinkovitosti pri uporabi virov in tudi ne bo povečal nastajanja odpadkov.
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal	X		
Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov	X		

Del 2 kontrolnega seznama za načelo, da se ne škoduje bistveno

Vprašanja	Ne	Vsebinska utemeljitev
<i>Prilagajanje podnebnim spremembam: ali se pričakuje, da bo ukrep povečal negativen vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na ukrep sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?</i>	X	Ukrep po pričakovanjih ne bo škodoval prilagajanju podnebnim spremembam, in sicer iz naslednjih razlogov: — Glavni del ukrepa v omejenem obsegu prispeva k izboljšanju odpornosti na vplive podnebnih sprememb v kratkoročnem obdobju, saj izboljšuje namakanje, ne da bi se pri tem povečal odvzem vode. Ta pozitiven prispevek je mogoč le, če je tako sedanje kot predvideno prihodnje stanje prizadetih vodnih teles dobro (oziroma se glede na zanesljive napovedi razumno pričakuje, da se njihovo stanje ne bo poslabšalo na stanje, slabše od dobrega). Če ne bi bilo tako, bi bila stopnja odvzema vode nevzdržna in naložba ne bi mogla biti opredeljena kot ukrep za prilagajanje podnebnim spremembam (ukrep bi mejil na neprimerno prilagajanje), tudi če ne bi poslabšala osnovnega stanja, saj bi podaljšala življenjsko dobo strukture, ki je v osnovi netrajnostna. Ukrep je načeloma mogoče uvrstiti na področje 040 iz Priloge k uredbi o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost s 40-odstotnim koeficientom podnebnih sprememb, saj gre za ukrep gospodarjenja z vodo, namenjen obvladovanju pomanjkanja vode, ki se dodatno povečuje zaradi tveganj, povezanih s podnebjem, tj. zaradi suš. — Nasprotno pa bi spodbujanje praks trajnostnega kmetovanja in ukrepov za naravno zadrževanje vode spadalo na področje intervencije 037, ker bi neposredno podpiralo cilj prilagajanja podnebnim spremembam. Da bi celoten ukrep izpolnjeval pogoje za področje intervencije 037, bi moralo biti slednje prevladujoče ali vsaj dovolj prepričljivo po velikosti, obsegu in podrobnostih.
<i>Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov: ali se pričakuje, da bo ukrep škodljiv:</i> (i) za dobro stanje ali dober ekološki potencial vodnih teles, vključno s površinskimi in podzemnimi vodami, ali (ii) za dobro okoljsko stanje morskih voda?	X	Ukrep po pričakovanjih ne bo škodoval trajnostni rabi vodnih in morskih virov ter njihovem varstvu. Cilj ukrepa je izboljšati trajnostno rabo vodnih virov, in sicer zlasti: — s podpiranjem kmetov pri prehodu na kmetijske rastline in prakse gospodarjenja z manjšimi potrebami po vodi; s podpiranjem kmetov pri izvajanju ukrepov za povečanje zmogljivosti zadrževanja vode v tleh in shranjevanja vode na ravni kmetije; — z vzpostavitvijo namakalnega sistema, ki omogoča ponovno uporabo vode v skladu z okvirno direktivo o vodah in ne povzroča povečanja odvzema vode. Ukrep bo vseboval naložbe v infrastrukturo, da se omogoči varna ponovna uporaba predelane vode za kmetijske namene. S to naložbo se bo lahko očiščena komunalna odpadna voda uporabljala za namakanje bližnjih polj in pripravila na uporabo nove uredbe o minimalnih zahtevah za ponovno uporabo vode (EU/2020/741); — z vlaganjem v bolj trajnostne in učinkovite namakalne sisteme, ki potrebujejo manj vode, kot je lokaliziran sistem za namakanje. To bo hkrati privedlo do manjšega uhajanja hranilnih snovi v podtalnico in v bližnja celinska vodna telesa;

		— kadar dejavnost vključuje odvzem vode, je ustrezeni organ izdal dovoljenje za odvzem vode, v katerem so določeni pogoji za preprečevanje poslabšanja stanja in zagotovitev, da prizadeta vodna telesa dosežejo dobro količinsko stanje (v primeru podzemne vode) oziroma dobro ekološko stanje ali potencial (v primeru površinskih voda) najpozneje do leta 2027 v skladu z zahtevami okvirne direktive o vodah (2000/60/ES); — kadar je bila opravljena presoja vplivov na okolje v skladu z direktivo o presoji vplivov na okolje, vsi potrebni blažitveni ukrepi pa so bili opredeljeni in upoštevani v zasnovi ukrepa (glej stran X načrta za okrevanje in odpornost).
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja: ali se pričakuje, da bo ukrep znatno povečal emisije onesnaževal v zrak, vodo ali tla?	X	Ne pričakuje se, da bo ukrep povzročil znatno povečanje emisij onesnaževal v zrak, vodo ali tla, ker: — se bo uporabljala energetska izredno učinkovita oprema ali oprema, ki se napaja iz obnovljivih virov energije; — se bo z izgradnjo učinkovitejših namakalnih sistemov (pojasnjeno zgoraj) odtekanje hranil iz kmetijstva zmanjšalo; — bo podpiral kmete pri prehodu na kmetijske rastline in prakse gospodarjenja z manjšimi potrebami po vodi ter povečal razpoložljivost vode na ravni kmetije, zaradi česar se bo za namakanje uporabljalo manj vode; — bo podpiral prakse trajnostnega kmetovanja, pri katerih bo potrebnih manj pesticidov, kar bo zmanjšalo onesnaževanje vode in tal.
Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov: ali se pričakuje, da bo ukrep: (i) bistveno škodljiv za dobro stanje in odpornost ekosistemov ali (ii) škodljiv za stanje ohranjenosti habitatov in vrst, vključno s tistimi, ki so v interesu Unije?	X	Ukrep ne bo imel škodljivih učinkov na biotsko raznovrstnost in ekosisteme, ker: — projekti namakanja, ki jih zajema ta ukrep, niso na zavarovanih območjih oziroma ne bodo negativno vplivali na zavarovana območja, kar zadeva njihove ohranitvene cilje. Vzemirjanju vrst in negativnemu vplivu na habitate zunaj teh območij se bo mogoče izogniti tako med gradnjo kot med obratovanjem, in sicer s potrebnimi preventivnimi in blažitvenimi ukrepi, ki se odražajo v zasnovi ukrepa (glej stran X načrta za okrevanje in odpornost); — je bila opravljena presoja vplivov na okolje v skladu z direktivo o presoji vplivov na okolje, vsi potrebni blažitveni ukrepi pa so bili opredeljeni in upoštevani v zasnovi ukrepa (glej stran X načrta za okrevanje in odpornost); — izpolnjuje zahteve iz direktiv o habitatih in o pticah; je bila zanj opravljena presoja v skladu s členom 6(3) direktive o habitatih (v tem primeru vključena v postopek presoje vplivov na okolje), v okviru katere so bili izključeni bistveni vplivi na območja Natura 2000; — podpira prakse trajnostnega kmetovanja in bo tako potrebnih manj pesticidov, kar bo ublažilo negativen vpliv na biotsko raznovrstnost (žuželke, ptice, življenje v tleh) in bo morda vključevalo večjo raznovrstnost kmetijskih rastlin, kar bi prav tako podpiralo biotsko raznovrstnost.